

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legjutányosabb számításal, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Bátor János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Előfizetési felhívás.

Lapunk egy negyedévi fennállása alatt, ha egyebet nem is, de legalább megmutattuk az — irányt, a melyen haladni kívánunk.

Olvasó közönségünknek a mai nehéz körülmények között igazán nem várt szíves támogatása teljes reménnyel tölt el jövőnk iránt. Fényes bizonyítéka ez annak, hogy helyes uton járunk.

Nagy ígéretek a mint kezdetben nem tettünk, úgy most sem teszünk. A közönség érdekeiért vagyunk és leszünk. Nem tekintgetünk jobbra, balra s különösen hátra, hogy ki áll a hátunk megett, megyünk a kitűzött uton nyilegyenességgel s arra irányul minden igyekezetünk, hogy komoly, tartalmas, élénken szerkesztett, mindenkor: irodalmi színvonalon álló lapot adjunk a t. olvasók kezébe.

Azzal a hittel, sőt most már biztos tudattal, hogy Tolnavármegye közönsége jó szándékainkat már is megértette, s a jövőben még jobban meg fogja érteni, mély tisztelettel kérjük szíves támogatásukat.

Lapunk előfizetési ára:

egész évre . . . 10 kor. — fill.
fél évre . . . 5 " — "
negyed évre . . . 2 " 50 "

Néptanítóknak, ha az előfizetési pénzt egész évre előre beküldik, 5 koronáért küldjük a lapot.

A hirdetést mérsékelt áron, olcsó díjszabással közöljük

Hátralékos előfizetőinket kérjük az előfizetési pénzek szíves beküldésére.

Hazafias üdvözlettel:

a „KÖZÉRDEK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Közügyek.

A modern átalakulás egyik szomorú tünete a legmértéktelenebb önzés, mely nemesak egyeseket, hanem egész társadalmi osztályokat jellemez. Szinte csodálkozni kell, ha akad egy olyan ember, a ki kész saját anyagi károsodásával embertársán segíteni, a ki nem törődve bizonyos fölfogások-

kal megy a maga útján, a melyet becsületesen érző szíve jelölt ki. De hányan vagyunk, a kik becsületos meggyőződésünket alárendeljük önző céljainknak, a kik kényelem szempontjából hallgatunk akkor is, a mikor szükség volna a bátor, igaz szóra.

Vajjon mit látunk az életben? Egyik vagyon után futkos, a másik a csillogó látszat kedvéért áldozza fel nemesebb énjét, a harmadiknak kitüntetés kell, a negyediknek, ötödiknek és a többieknek ismét más kell. De mindenkinek kell valami, majdnem mindenki vár valamit s így majdnem mindenki erkölcsi vagy anyagi függésbe kerül.

Ez a társadalom nem egészséges, mert nincs elégedettség, nincs szeretet, csak önzés és ismét önzés mindenütt.

Ha a kalmár önző, nincs ellene senkinek kifogása, foglalkozásával jár az ész szeretete, de ha a közélet embere nem tudja érvényesíteni nemesebb érzelmeit, az már baj. A közéletben való szereplés önfeláldozással jár s ha az önfeláldozás gondolata elhomályosul, tisztességes közfelfogás megromlását jelenti. De még rosszabb,

TARCSA.

Koldus.

»Dicsértessék az Úr! Könyörgöm alásan,
Rokkant ember vagyok, törve kezem-lábam.
Meggyengült szememmel szívszorulva látom,
Hogy éheznek otthon hal tagú családom.
Oh én szegény féreg,
Alamizsnát kérek!»

Szavaiban annyi a kín és a bánat,
Hogy az elmenőkben könyörület támad.
Rimánkodó hangja nincsen is hibája,
Egyik is, másik is dob a kalapjába.
Ez is, az is ad-ad;
A ki mennyt adhat.

»Isten fizesse meg. Oh köszönöm szépen . . .
A nyomorult csak egy krajczárt adott épen.
Ej, ha tudtam volna, hogy így szűken méri,
Tanum a szent Péter: nem könyörgök néki,
Sőt ha jókor látom,
Szeme közé vágom.»

»Nem vagyok én apró fillérekhez szokva,
Uraktól koldultam mindöröktől fogva.
Úri koldus vagyok. Im itt jön egy épen,
Rendes forintomat tartja már kezében.
A mindenek atyja
Százszor visszaadja!»

»No, csakhogy sötét van! Most már nem lát senki,
Görbének, sántának, vaknak sem kell lenni.
Félre a mankókkal, elő szép ruhámat!
Czifra szereltem, most megyek te utánad;
S elmulatjuk ketten,
A mit összeszedtem.»

HORTI BÉLA.

Szökét keresek.

A harminczadik évemet már betöltöttem néhány esztendő előtt, s kezdtem érezni az egyedüllet terhességét. A házias életet azonban sohasem tartottam a legnagyobb földi jónak, s hogy ez így van, tanúsítja éveimnek száma. Résztint hallomásból, résztint tapasztalásból tudom, hogy az asszony sok kellemetlenségnek okozója, s én nem szerettem a kellemetlen dolgokat.

Arra nem voltam ráutalva, hogy pénzért vagy más érdekért nőstüljek s a szerelem nem bántott. Azok a hölgyek, a kikkel összekérültem, megengedem, hogy szépek is, jók is, okosak is, hamisak is voltak; azt is tudom, hogy szívesen összekötötték volna sorsukat az enyimmel, de bizony én mind-egyikben találtam valami hibát. Valószínűleg nincs igazam, mikor így beszélek, de hát nem tehetek róla.

Több ízben el is határoztam, hogy sohasem nőstülök meg, de végre is gyenge az

ember. Aztán közbe jött egy bál. Ezen a bálon fölfedeztem, miért nem vagyok én szerelmes. Ezen a bizonyos bálon ugyanis feltűnt, hogy a jelenlevő hölgyek mind barnák; ha nem is fekete, de sötét gesztenye színű a hajuk. A sötét színeket pedig sohasem szerettem. Egy gondolat villant meg agyamban, s tisztában voltam vele, hogy rögtön szerelmes leszek, ha szökét találok. Ezt el is mondtam az egyik kisasszonynak, a ki valamennyi között a legbarnább volt, de a kivel valamennyi között leginkább szerettem táncolni és csintalankodni, mert ez a kisasszony őszintén szólva, egy kicsit tetszett nekem.

Mikor a kis Margitnak, így hívták azt a bizonyos kisasszonyt, elmondtam, hogy szökét keresek, a kis Margit elszomorodott. Határozottan láttam az arcán, hogy elszomorodott; de azért azt mondta, hogy szívesen szökére festené a haját, ha a sors úgy hozná, hogy egy hóbortos férfiba lenne szerelmes.

Vegyes érzelmekkel fogadtam a nyilatkozatot, de az mégis nagyon boszantott, hogy engem hóbortosnak nézett; s nyomban megmagyaráztam neki, hogy én nemesak szöke haját, hanem szöke hölgyet keresek. Szöke hölgyet, a kinek legelső sorban a haja olyan mint a selyem, mint az aranyos selyem; a kinek a szeme kék, mint az ég; a kinek az arca hamvas, mint a sárga baraczk, a kinek a termete karsu, mint a czedrus; a

ha a közéleti szerepléstől visszavonják magukat az olyanok, a kiknek megvan rátermettséjük, a kik hivatva volnának irányítani a tömeg felfogását, a kiknek szereplése egészséges állapotot jelentene. Fájdalom, a nyeglék marakodása és tülekedése a jobb érzésűeket visszavonulásra, elzárkózottságra kényszeríti s fejükre nőnek azok, a kiktől nem régen csak megvetéssel szóltak.

Igy történik aztán, hogy nem annyira a szemesé, mint a szemtelené a világ. A társadalom tele van stréberrel, a kik iparkodnak kihasználni minden alkalmat, nem annyira a közérdek, mint inkább saját érdekeiknek előmozdítása céljából. És hány jó ügy, hány becsületes törekvés szenved hajótörést csak azért, mert a strébereké a világ, a strébereknek kedvez a közfelfogás, a stréberek sikereit kosszorozza meg a társadalom.

Hiszen ha csak egyes elszigetelt jelenségek volnának ezek, könnyű volna a dolog fölött napirendre térni. De a jelenség mindennapi. Kisebb és nagyobb érdekek miatt valamennyien szemet hunyunk, bár érezzük mindannyian, hogy nem jól folyik a dolgok sora. Hallgatunk, mert ha szájunkat ki merjük nyitni, az érdekeltek csoportja megmozdul s a szelid és kevésbé szelid nyomásnak minden fajtáját meg fogjuk érezni.

Hányan vagyunk, a kik baráti körben szent fölhevüléssel verjük mellünket, hogy így, hogy úgy, hogy majd megmutatjuk, ki a legény a csárdában; s mikor tette kerül a dolog alázatosan, szinte, mintha létezésünkért is bocsánatot akarnánk kérni, egészen más meggyőződésre jutottunk, mint a milyeneken tegnap voltunk. S vajjon miért? Mert felülkerekedett bennünk az önzés és rettegünk, hogy valamilyen érdek vagy érdekes csoport megsértésével meg találunk károsodni. Különböző szavazatszedő bizottságok legtöbbet regélhetnének a szent meggyőződésről.

kinek a keze fehér és puha, a kinek a lába picziny és formás.

A kis Margit durezásán a mamájához vezettette magát, én pedig elhatároztam, hogy utazni megyek és szökét keresek. Annyira beleltem magamat a gondolatba, hogy valósággal szerelmes lettem egy szőke hölgybe, a kit még sohasem láttam, a ki csak az én hóbortos képzeletemben létezett.

Mikor felültem a vonatra, erőt vett rajtam a csüggedés, s azt gondoltam, hogy legjobb lesz meg nem házasodni, s hogy legokosabb lesz leszállani, és haza menni. De a vonat elrobogott, mialatt én tűnődtem.

Nem sokára az egyik állomáson beszállt egy szőke hölgy a mamájával. Épen olyan volt, mint a milyet én elképzeltem. Fölvidulva gyönyörködtem bájjaiban, s mindenképen azon voltam, hogy megismerkedjem vele. De erre sehogy sem találtam módot. Jobb is. Egy utas szállt be később, s véletlenül ráült a kisasszony kalapjára, ezen a kisasszony annyira feldühösödött, hogy szemtelenséget és egyéb czifra kifejezéseket emlegetett. Az utas (velem együtt) majd elsüllyedt szégyenletében, a kisasszony pedig összelapított kalapját kidobta az ablakon és az utastól az árát követelte. Ez kivett zsebéből egy husz koronás aranyat, de a kisasszony még egy tíz koronásat kért.

Mondhatom, hogy a szőkék előttem sokat vesztek értékükből, de azzal vigasz-

S ilyen körülmények között mindenki nyer, csak a köztügyek nem. Igaz az is, hogy aztán nagyokat káromkodunk, és szidjuk a körülményeket, mikor nem úgy ütött ki a dolog, a hogyan szeretttük volna; de azért csak beletörődünk, mert egyéni érdekeink nem forognak veszélyben.

A karaván pedig halad tovább s a jobb érzésűeket meghuzódnak csendes berkeikben. Mert sérti fülüket a hang is, a mely mostanság divatos. Vajjon van-e manapság általánosan tisztelt egyén; és hol van az ellenkező vélemény megbecsülése, bármily tiszta meggyőződésből fakadjon is az. A külső érintkezési formákban ugy-e, de nem a szívekben.

Nem akarjuk azt mondani, hogy a mi korunk valamennyi eddig létezett kor között a legromlottabb s hogy a jobb érzés teljesen kiveszett. A történelem jelesebb példákkal is szolgálhat. És épen ez az, a mi főlemelő a jövőre nézve. Korok mennek, korok tűnnek. A realizmusra következik az idealizmus s mindennek megszületik a maga ellentéte, mert minden hatásra ellenhatás következik. A közfelfogás is meg fog változni s ha a jövő kor nem is szül csupa önzetlen férfit, az igazságnak és a nemesebb törekvéseknek győzedelmeskednie kell. A köztügyek önzetlen szolgálói elő fognak jönni csendes rejtekükből s irányítólag fognak hatni a közfelfogásra, a mely ha nem lesz is tökéletes, bizonyosan jobb és tisztább lesz a divatozónál.

V Á R M E G Y É.

Tolnavármegye tavaszi rendes közgyűlése.

Tolnavármegye tavaszi rendes közgyűlése márczius 30-án, a bizottsági tagok meglehetősen nagy érdeklődése mellett folyt le.

A betegeskedése miatt távollevő gróf Széchenyi Sándor főispán helyett Dörgy Pál alispán elnökölt. Üdvözölván a megjelent tagokat, bejelenté, hogy a főispán helyettesítése céljából a szokásos engedélyt a

taltam magamat, hogy ez az eset csak kivétel volt.

Pozsonyba értem. Itt az utcán találkoztam egy szőke angyallal. Ez is épen olyan volt, mint a milyet képzeletemben megalkottam. Hosszas utánjárással sikerült a hölgygel megismerkednem, s elég jól ment a dolog. Már majdnem mindennapos voltam a háznál, már majdnem nyilatkoztam. Egyszer azonban szokatlan időben délben akartam hölgyemhez bekukkantani, de csak az előszobáig jutottam. Tovább nem mentem, mert hölgyemet a nyitott ajtónál oly piszkos és rendetlen öltözetben, oly kőzösen láttam, hogy egészen elment a kedvem a házasságtól.

De, gondoltam magamban, ha már benne vagyok a bajban, tovább próbálom a dolgokat. Fölszedtem sátorfámat, és Budapestre mentem.

No, itt sok mindent tapasztaltam. A szőke haj minden árnyalatához volt szerencsém, avagy talán megfordítva. Végre is azon vettem észre magamat, hogy nem is a szőke, hanem a vörös haj izgat.

A Koronaherceg utcán jártomban találkoztam egy tizenhat-tizenhet éves kis leánnyal, a ki ugyancsak olyan volt, mint a milyet elképzeltem otthon, csak a haja játszott vörösbbe. No, gondoltam magamban, vagy senki, vagy ez lesz a feleségem. Utána vettem magamat, kilestem hol lakik, nyomában jártam mindig, de megismerkedni

m. kir. belügyminiszteriumtól kikérte s jogánál fogva, a közszolgálatra való tekintetből is, a nyugdíjba készülő Halász Géza völgysegi járásbeli szolgabíró helyére helyettesként Bechtl Ödön tb. szolgabírót; a központi járásba, — hogy a külszolgálat el ne hanyagoltassék, addig: míg Szekszárdnak rendezett tanácsú várossá alakulással az irodai teendők fogynak, — Hagymássy Zoltán dr. gyönki tb. szolgabírót; a gyönki szolgabírósághoz pedig gyakornokká: dr. Jeszenszky Andor bárót rendelte ki.

Vármegyénk alispánjának lapunk más helyén ismertett kimerítő jelentését a közgyűlés, mivel kinyomatva, közkezen forog, felolvasottnak tekinti s intézkedést nem igénylő részében tudomásul veszi, a benne foglaltató indítványokra nézve azonban elhatározza 1-ször, hogy a központi járási egyik szolgabírói állás megszüntetésével egy új árvaszéki ülnöki állást rendszeresít s felir a belügyminiszterhez, hogy a fizetés többletként mutatkozó 1280 korona különbözetet tárczája terhére vállalja el.

2-szor a kivándorlási áramlat csökkentése céljából, főleg pedig a hazai gazdaságnak munkáskéz nélkül való maradását meggátlandó, a közgyűlés az iránt is felir a belügyminiszterhez, hogy a kivándorlást nagyon megkönnyítő utlevél-kiadás ügyet előbb rendezze, majd pedig törvényhozással is rendezze, így hatalmazza fel a vármegye alispánját arra, hogy a mezei munkákra elszereződöttektől az utlevél kiadását megtagadhassa.

3-szor a kereskedelmi miniszterhez is felirnak, hogy a vármegyének a beruházási törvény értelmében készített nagy utépítési tervzetét változatlanul hagyja jóvá.

Eme határozatok kimondása után az elnöklő alispán előadja, hogy jelentésének készítésekor, egy a vármegyénk életében jelentős momentum kikerülte a figyelmét. Mert vannak nagyságok, kik csendben, zajtalanul végzik munkájukat. A nap is zajtalanul teszi meg pályafutását fejünk felett, de áldást osztó sugaraival megtermékenyíti az egész messze vidéket. *Bezerédj* Pálnak, az országos selyemtenyészés miniszteri meghatalmazottjának is ilyen a működése. Most van 25-ik éve annak, hogy ő a selyemtenyészés országos jelentőségű ügyének vezetését átvette, de a neki szánt jubileum ugyszólván csak házi ünnepség volt, ezért feledkezett ő meg *Bezerédj* Pál áldásos, hazafias és önzetlen működését, nagybátyjának, az első jobbágy-szabadítónak szelleme, irányítja és vezeti, indítványozza ezért, hogy a vármegye megragadva a ritka alkalmat, *Bezerédj* Pálnak

sokáig nem tudtam vele. Szemtelen nem akartam lenni, mert tisztességes és komoly szándékaim voltak, s a hölgy olyan ártatlannak látszott, a milyet életemben még nem láttam. Szerelmes lettem, nagyon szerelmes. Csak most kezdem érezni, mi az igaz szerelem, most kezdem belátni, hogy a házasság a legnagyobb boldogság a földön.

Végre megismerkedtem a kis ártatlannal. Családja igen előkelő helyet foglalt el a főváros társadalmában, mégis engem, mint ügyetlen vidéki alakot, nagy szíveséggel fogadtak. A kis ártatlan szintén örült megjelenésemnek; és én, és én a szerelmes lovag usztam a boldogságban. A kis ártatlan mostoha leánya volt a méltóságos urnak, a ki igen előkelő szerepet játszott a főváros társadalmában; de a méltóságos mostoha apa eljegyzésünkkor biztosított róla, hogy minden erejével elő fogja mozdítani leányának boldogságát.

Tehát vőlegénye lettem a kis ártatlannak. Ujjunkra huzzuk a karika gyűrűket, és én, a legboldogabb vőlegény hébe-korba megcsókoltam a kis ártatlant, a mitől úgy eipiruit, és úgy elszégyenlette magát, hogy olyat még sohasem láttam a vidéken sem. Ah, ha rá gondolok ezekre a csókokra, bizony-bizony elmegy a kedvem minden esőktől. Mert hát . . . a kis ártatlan nem lett a feleségem. A kis ártatlan esküvőnk előtti napon megszökött a mostoha apjával, a ki

olismerő, háláját tolmácsoló átiratban fejezte ki iránta való mély tiszteletét és hozzá való ragaszkodását.

A közgyűlés szünni nem akaró eljenzés és taps között emelte batározottá az alispánnak szépen megokolt indítványát.

Az elnöklő alispán ezután bejelenté, hogy két a tárgysorozattal össze nem függő indítvány adatott be. Kívánatos, hogy ezek a közgyűlés elején tárgyalassanak, addig, míg a megjelent bizottsági tagok érdeklődése osztatlanabb.

Igy Szabó Károly bizottsági tag azt indítványozta, hogy a vármegye közönsége feliratilag kérje a törvényhozástól, hogy márczius 15-ike törvényhozásilag nemzeti ünnepnek nyilvánítsák.

Indítványa szövege szövegében következő:

Indítvány.

Alulírott tisztelettel indítványozom, hogy Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága irjon fel az országgyűléshez és hasonló intézkedés megtétele céljából keresse meg az összes törvényhatóságokat az iránt, hogy márczius 15-ike törvényhozásilag nemzeti ünnepé avatassék fel.

Alsónyék, 1905 márczius 27.

Szabó Károly,

ev. ref. lelkész,

törvényhatósági bizottsági tag.

A közgyűlés fényesen bebizonyította azt, hogy különböző pártállásunk ellenére, a hazaszeretben egyik vagyunk, az állandó választmány javaslatához képest — egyhangu lelkesedéssel tette magáévá az indítványt s a felirat küldését elhatározta.

Várkonyi Imre a tűzrendészeti szabályrendelet, főleg a termények betakarítása alkalmával kivihetetlen némely rendelkezéseinek módosítását kéri beadványában, a közgyűlés azonban, tekintettel arra, hogy a kívánt engedmények és könnyítések a tűzrendészeti szabályrendeletben elszörtan már amugy is bennfoglaltak, a beadott indítvány felett napirendre tér.

Schwetz Antal dr. bizottsági tag a márczius 15-ikére vonatkozó indítvánnyal kapcsolatosan kiegészítő indítványt tesz, azt t. i., hogy a vármegye irjon fel, hogy a nemzeti ünnepül nyilvánított április 11-ike törvényhozásilag töröltsék az ünnepek sorából.

Az elnöklő alispán utalva arra, hogy a kihirdetett határozat után ahhoz hozzászólani joga többé senkinek sem lehet, az indítvány mellőzését kéri annál is inkább, mert az április 11. ünnepségben — a király és nemzetnek összehozásával, kiváló politikai zsenialitás — nyilatkozott meg.

A közgyűlés helyesléssel fogadta az elnök-alispán kijelentéseit. Schwetz Antal dr. bizottsági tag azonban fenntartja magának a jogot, hogy indítványát más alkalommal

előkelő szerepet játszott a főváros társadalmában.

Szomoruan csomagoltam, és haza jöttem. Most már igazán elment a kedvem a szökektől, s azt hittem, hogy a házasságtól is. De egyszer találkoztam a kis Margittal, a kinek fekete a haja, fekete a szeme, barna az arcbőre, alacsony a növése; az igaz, hogy a keze, meg a lába nagyon formás.

A kis Margit most is szomorú volt, és egy kicsit epés is. Nem minden guny nélkül kérdezősködött menyasszonyom felől, a ki megszökött a mostoha papájával. Én egy darabig boszankodtam és hallgattam, aztán kijelentettem, hogy most már nem lekesülök a szökeért, de ha akadna egy barna, a ki megbocsát annak a bizonyos hóboros embernek, akkor minden jóra fordulna.

A kis Margit a szemem közé nézett, s láttam, hogy kicsordul könnyén keresztül mosolyog a bocsánat és szerelem . . . S a vége, ah a vége az lett, hogy a fekete Margitot feleségül vettem.

Hajdu Elemér.

terjessze elő. Ezután a központi járási főszolgabírói állásnak betöltése következett.

Az elnök-alispán kijelentésére, hogy a kijelölt választmány az egyedül pályázó Bajó Pál tb. főszolgabírót jelölte, a közgyűlés zajos tüntetést rendezett a népszerű jelölt mellett. Az alispán ehhez az egyhangulag megnyilatkozott érzelem nyilvánuláshoz hozzáfűzni kívánja azt a kitüntetéses királyi elhatározást is, a mely Bajó Pálnak főszolgabíróvá választását lehetővé tette. Aggályok, észrevételek támadtak ugyanis az iránt, hogy a mennyiben Bajó Pál az 1883. I. t.-cz. életbe lépte után lett tb. szolgabíró, majd szorgalma, ügybuzgósa és gyakorlati szak-képzettsége folytán rendes szolgabíró és tb. főszolgabíró, az előirt elméleti képesítés híján vajjon főszolgabíróvá választható-e? Hogy tehát az ő igaz érdeme s megbecsülést érdemlő munkássága, a megillető jutalmazástól el ne ütessék, főispánunk a kabinet iroda utján Ő Felségéhez, a királyhoz fordult, hogy Bajó Pálnak az az elméleti képesítés, a melyet ő a gyakorlat által bőven pótol — elengedtessek. Ezután az elnök-alispán a maga részéről örömmel jelenti ki Bajó Pált megválasztott főszolgabírónak.

Bajó Pál főszolgabíró mély hálával szívében mond köszönetet a közgyűlésnek és első sorban gróf Széchenyi Sándor főispán ő nagyméltóságának, hogy atyai jóindulatával megválasztatását lehetővé tette. Aggódva tekint azonban a jövő elé, hogy kiváló tehetségű elődjének helyét vajjon képes lesz-e méltóan betölteni? Biztatja s bátorítja azonban az iránta nyilvánult jóindulat, igéri, hogy a vármegyének beléje helyezett bizalmát odaadó, lelkiismeretes munkásságával igyekszik kiérdemelni.

A lelkes eljenzéssel fogadott beszéd után aztán az így megürült szolgabírói állást töltötték be. Bajó helye ugyanis a tiszti fizetések rendezése óta I. oszt. szolgabírói állás volt. Helyére öcscsét, Bajó János paksi szolgabírót választották meg. A megválasztott azonban a főispán helyettesének intézkedése folytán ezutánra is jelenlegi állomás helyén marad.

Az állandó választmányban a Bartal Béla lemondásával megürült helyet — Bartal Bélával töltötték be. Bartal Béla ugyanis mint erős pártember, a most folyó politikai események hatása alatt mondott le tagságáról s a vármegye az ő újabb megválasztásával akarta dokumentálni azt az általános tiszteletet és megbecsülést, a melylyel az ő nagy képzettségét s kivált gazdasági dolgokban országos tekintélyét itt mindenki — pártkülönbség nélkül — elismeri.

A választott megyebizottsági tagok és szavazattal bíró bizottsági tagok 1905. évre kiegészített névjegyzékét 2 példányban a belügyminiszternek felterjesztik s a bizottsági tagoknak is megküldik.

Intézkedtek, hogy a hol bármely okból szükségessé vált, a vármegyei bizottsági tagok megválasztassanak. A választási határidő április 26.

A földmivelésügyi miniszterhez ismét felírnak, hogy az állami kezelésbe át nem vett vármegyei szőlőtelep után a vármegyének kilátásba helyezett 14 ezer korona segélyt emelje fel. A telep ügyében Döry Pál alispán elnöklésével Tóth Károly, Hangel Ignác dr. és Máthis Kálmán személyében bizottságot küldtek ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek leiratát, hogy a muzeumi könyvtárt ne csak muzeumegyesületi tagok használhassák, hanem a nagyközönség is, helyeslőleg tudomásul vették.

Halász Géza völgyeségi járásbeli szolgabírót 35 évi szolgálat után fizetése 90%-val, vagyis 2610 kor. évi összeggel, saját kérelmére nyugdíjazták.

A lótenyésztési bizottság előterjesztésére, a folyó évi lódíjazás támogatására az ebadó alapból 4000 koronát szavaztak meg.

Ekkor már nagyon megcsappant a bizottsági tag urak érdeklődése, nagy csoportokban hagyták el a közgyűlési termet, úgy hogy a közgyűlés menetet az ott maradtaknak is nagyon nehéz volt figyelemmel kísérni.

A vármegyék átiratait egyszerűen tudomásul vették, kivéven Sopron vármegye kör-

levelét, amelyben az automobil forgalom korlátozását kívánja. Ezt hasonló felirattal támogatják.

A Tolnavármegyei gazdasági egyesület megkeresésére a vármegyei ebadó alapból élvezett 4000 korona évi segélyt ismét folyósították, sőt ezt a vármegye alispánjának előterjesztése alapján 3000 korona évi segéllyel fel is emelték.

Ezután letárgyalták a vármegyei tiszti ügyész által egyes községi határozatokra vonatkozólag benyújtott véleményeket továbbá a községi költségvetéseket és számadásokat.

Intézkedtek, hogy a vármegyei t. ügyész mellett alkalmazott segéd illetményei a multa nézve egyszer már rendeztessenek s hogy a segéderő jövőre is alkalmaztassék.

Özv. Agoston Károlyné nyugdíját évi 440 koronában állapították meg.

Özv. Lőrinczy Józsefnének évi 948 koronát, gyerekei után pedig fejenként 193 koronát folyósítottak.

Az árvaszék előterjesztését a gyámoltak és gondnokoltak pénzei gyümölcsöztetéséről és a tartalékalap javára leróható jutalékokról alkotott szabályrendelet módosítást elfogadták.

Ugyiszintén változatlanul jóváhagyták a m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnek a jegyzői és segédjegyzői fizetések kiegészítésére vonatkozó, lapunk előző számában már tüzetesen ismertett jelentését, illetve kimutatását, valamint a muzeum-bizottság 1904. évi jelentését is.

Ezzel a 130 pontból álló tárgysorozat ki lett merítve, az elnöklő alispán, miután a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére Totth Ödön és Bodnár István bizottsági tagokat kijelölte, a közgyűlést 11 óra után bezárta.

Tolnavármegye alispánjának időszaki jelentése.

Tolnavármegye közönsége f. évi márczius 30-án tartott közgyűlése elé nagyszabású időszaki jelentést terjesztett be. Közérdekű voltánál fogva közöljük belőle a következőket:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Törvényrendelte hivatalos jelentésemet van szerencsém a mult év egész folyamára kiterjedőleg a következőkbe előadni:

Ügyforgalom.

Az 1904. évi ügyforgalom volt a központban és a járásokban összesen 85300. Elintéztet nyert 83814, áthozott 1904. évre mint hátralék 1546. 1905. január-február havában beérkezett az 1904. évről maradt hátralékkal együtt összesen 16400. Elintéztet nyert 14364 1905. évi márczius hó 1-én mint hátralék áthozott 2036.

Uj árvaszéki ülnöki állás rendszeresítése.

Az összes vármegyei hatóságok között az árvaszéknek van legnagyobb ügyforgalma. Már az 1900-ik év óta tett hivatalos jelentéseimben többször jeleztem, hogy az ottani ügyforgalom akadálytalan lebonyolításának biztosítása céljából, hovaelőbb munkakerő szaporítására leendő szükség. — Ezen szükségét mindinkább fokozta a hét éven aluli elhagyott gyermekek feletti felügyelet gyakorlása, mert az ezen munkakörbe eső teendők soronkívül, sürgősen teljesítendőek. — De egyébként is az árvaszék teendői tulnyomó részükben személyi és vagyoni érdekeket érintvén közvetlenül, azoknak sürgőssége kétségtelen.

A fogalmazói teendők ellátására pedig mindössze 5 ülnök és jegyző áll rendelkezésre, — ennél fogva a jegyzői teendők leszámitásával egy-egy előadóra évente 3500, sőt 4000 beadvány feldolgozása jut.

Ily nagymérvű s állandó megterhelhetés mellett egy-egy előadónak törvénybiztosította szabadságoltatása vagy betegség miatti akadályoztatása a legrövidebb idő alatt is olyfoku munkatorlódást idéz elő, hogy az az ügyintézés kellő gyorsaságát lehetetlenné teszi, sőt azt a normálisnál is alább szállítja. — Az ilyen állapot nemcsak a jogkereső közönség és a közszolgálat érdekeire hat ki

károsan, hanem a legszívósabb munkakedvet is elszibbasztja, — a köztisztviselő legnemesebb becséjét is elöli, — mert azt a kötelesség teljesítésének, a munka elvégzésének felemelő és jutalmazó tudatának élvezetéből eleve kizárja.

Ezen okokból tiszteletteljesen javaslom, hogy a Tek. Törvényhatósági Bizottság még egy árszékeli ülnöki állásnak rendszeresítését már mai közgyűlésében határozza el s írjon fel a magas kormányhoz, hogy az ennek javadalmát kitevő összeggel az állami hozzájárulást lehetőleg folyó évi május hótól kezdődőleg emelje fel.

Ugyanezen állás javadalmának biztosítása céljából méltóztatnék elhatározni, hogy amennyiben Szekszárd nagyközségnek most folyamatban levő rendezett tanácsosa való átalakulása s ezzel kapcsolatban a központi járási főszolgabírói hivatal teendőinek leszállítása befejezést nyerend, — a központi főszolgabírói hivatalnál rendszeresített második szolgabírói állást beszünteti s az ezzel egybekötött javadalmat a 6-ik ülnöki állás javadalmával a magas kormány rendelkezésére bocsátja.

Az árszékeli ülnöki állás javadalma 3600 kor. készpénzfizetés és 600 kor. lakbérilletményből áll. — A szolgabírói javadalom pedig 2000 kor. készpénzfizetés 420 kor. lakbér és 500 kor. utiátalányból áll. — A kérelmezett állás rendszeresítésével az államkincstárt tehát az ezen állások közötti csekély különbözet, évi 1280 kor. terhelné.

Kivándorlás.

Az ügyforgalom körében tartom felmentendőnek, hogy az alispáni hivatal ügyforgalmát a múlt év végével, de kiváltképpen a folyó év első két hónapjában szokatlan mértékben emelte az utlevélügy; — míg a múlt év folyamán 1658 utlevél adatott ki, addig a folyó év első két hónapjában kiadottak száma már 1124-et tesz ki. — Ezek közül Németországba szülő 54, Amerikába szülő 560, egyéb helyekre 17 adatott ki.

Utlevél törvényünk a költözködési jog szabadságát ugyszólván teljes mértékben biztosítja. — Csakis a katonai kötelezettség, no meg a 15 éven aluli gyermekek ellátásának biztosítása képezheti az utlevelek kiadásának, ugyszólván egyedüli törvényes korlátját. — De a katonai kötelezettség is csak a tényleges szolgálat idejére kiterjedőleg szigorú, — a tartalékban való szolgálat időtartamára minden szigort nélkülöz, amennyiben a fegyvergyakorlati kötelezettségtől kivándorlás esetén a tartalékosok legtöbbször felmentettek.

Az előző években kivándoroltak egy részének ottani boldogulása; másoknak vagyonnal való visszatérése; a modern könnyű és aránylag olcsó közlekedési eszközök, — az itthoni keresetforrások szűk volta, a napszámok alacsonyossága; a súlyos megélhetési viszonyok, e mellett az eléggé nem ellenőrizhető titkos kivándorlási ügynökök működése oly aggasztó mérvűvé tette a kivándorlási mozgalmat, hogy az most már munkás viszonyainkat, kiváltképpen mezőgazdasági munkás viszonyainkat, felette károsan befolyásolja. — E mellett az ezen valóságos népvándorlással növekvő mozgalomban a kiköltözöttnek igen nagy százaléka reményei valószínűsége helyett, keserű csalódásokat talál kint, sőt a mozgalomnak aztán hirevesztett áldozatul esik. — Mert hiszen éppen a munkáskezeknek egy vidékre való tömörítésével a csábító nagyságu munkabérek a minimumra szállanak le.

Ennélfogva úgy gazdasági, mint nemzeti és emberbaráti szempontból is általános hazafias kötelesség a kivándorlási mozgalmat hatóságilag, és társadalmilag is, amennyire lehetséges — ellensúlyozni. Közmunkák létesítésével, az ipar és kereskedelem felvidítésével keresetforrásokat kell nyitnunk a munkáskezek foglalkoztatására, tisztességes megélhetésük biztosítására és az államfentartó elemek szilárdítására. E mellett hatóságilag is, a kivándorlási törvény szigorításával — az emberbaráti tekintetek korlátai között — meg kell nehezíteni az utlevelek kinyerésének előfeltételeit.

E célból előterjesztést kérek tenni e

helyről a magas kormányhoz aziránt, hogy egyelőre *kormányhatósági intézkedéssel, később törvényhozásilag nyújtson módot arra nézve, hogy legalább a szerződött aratómunkások utlevél iránti kérvényeik a szerződés lebonyolításáig elutasíthatók legyenek.* Mert mit használ az aratómunkások egyetemleges kötelezettsége, ha eltávozott társuk helyett másikat állítani lehetetlenség.

Ugyancsak a munkáserő itthon tartása céljából a magas kormányhoz felirat intézését kérem az iránt is, hogy közutaink fokozatos kiépítése tárgyában annyi gondnal és körültekintéssel közgyűlésileg megállapított tervezetünket hagyja jóvá, s a folyó év végéig előirányzott utépítések végrehajtását a szükséges költségek utalványozásával tegye lehetővé.

A közalapok állása.

A vármegyei összes közalapoknak a múlt év végével eszközölt zárlatok szerint való maradványa: készpénzben 333724 K. 67 f., takaréktári betétkönyvekben és értékpapirokban 1836645 K. 91 f., magánkötvényekben 76644 K. 86 fillér.

A vármegyei összes pótdadók és utadó befizetési eredménye: összes tartozás a múlt évi hátralékkal és pótelőirással s leírás figyelembevételével 564141 K. 24 f., a múlt évi túlfizetéssel összesen 473213 K. 67 f., hátralék 91054 K. 86 f., túlfizetés 127 K. 29 fillér.

Tolnavármegye gyámpénztárának állaga 1904. évi december 31-én: összesen 4467585 kor. 09 fill. Ideiglenes letétben: összesen 188389 kor. 61 fill. A tartalékalap állaga 1904. évi jutalék nélkül 327612 kor. 16 fill.

Tanügy.

A tanügy, illetőleg népoktatásügy köréből jelenthetem, hogy az óvó- és tankötelesek összeírása pontosan eszközölt-tett. Az iskolába járás kielégítő, a tanítás eredménye általában jó. — Oklevéllel nem bíró tanító a vármegye területén egy sines alkalmazásban. — A tanítási nyelv az iskolákban túlnyomó számban *magyar*, a csekély számban levő nem magyar tanítvány iskolákban is a magyar nyelv öröndetes eredménnyel tanítatik.

Közegészségügy.

A közegészségi állapot az előző évekhez viszonyítva kedvezőtlen volt, sőt a múlt év második felében rosszának minősíthető. — A hevenyfertőző betegségek egyes esetei majdnem minden községben észleltek, sőt a kanyaró és vörheny több helyütt járványszerűen uralkodott. — A dyphteritis egyes esetei majdnem minden községben mutatkoztak, — nagyobb számban azonban csak Duna-szentgyörgy, Madocea és Tolna községekben. — A gyógyszerumnak ellenszerként való alkalmazása már általánossá vált.

Gazdasági ügyek.

A mezőgazdasági viszonyok köréből jelenthetem, hogy az 1904-iki egész esztendő jellemző rendkívüli száraz időjárás következtében a termés általában gyenge volt, de kiváltképpen áll ez a tavaszi gabonaneműekre, úgy a kapásnövények és szálas takarmányneműekre nézve.

Évtizedek óta nem volt oly nagy takarmányhiány, mint a múlt év végével, mely, dacára a magas kormány által a takarmányhiány pótlására tett intézkedéseknek, még mindig érezteti súlyát gazdaközönségünkkel, felette megnehezítvén az állatállományunk kiteleltetését.

A gazdasági termékek ára a szükség következtében szokatlan magasságra emelkedett ugyan, de az árviszonyok eme javulása egyáltalán nem pótolja a termékek mennyiségében szenvedett veszteséget.

Állategészségügy.

Az állategészségügyi szakszolgálatot a vármegye területén az 1900. évi XVII. t. cz. rendelkezései szerint 1 törvényhatósági és 6 járási m. kir. állatorvos látta el.

Ezeken kívül működött 2 községi és 5 magán állatorvos, valamint 4, állatok orvoslására jogosított gyógykovács.

A vármegye területén engedélyezett marharakodó vasuti és hajóállomásokon 11 állatorvos működött mint kirendelt szakértő; 7 állandó és 4 helyettes.

Az állategészségügy állapota kedvezőtlen volt. A ragadós betegségek, mint az jelentésem alábbi részéből kitűnik, nagy elterjedést nyertek és sok áldozatot szedtek.

Lépfenében megbetegedett és elhullott 30 községben 4 ló és 91 szarvasmarha.

Veszétség megállapítást nyert 10 községben, 12 eben és 2 szarvasmarhán. Megmaradt 26 ember, 3 szarvasmarha és több sertés: megbetegülés nem történt.

Takonykórban fertőzve volt összesen 6 község loállománya.

Ragadós száj- és körömfájásban fertőzve volt összesen 21 község marhaállománya. Megbetegedett 6564 szarvasmarha, 2288 juh és 448 sertés. Gyógyult 6033 szarvasmarha, 2004 juh és 447 sertés. Elhullott 134 szarvasmarha (56 felnőt és 78 szopós), 68 bárány és 1 sertés. Beteg maradt az év végén 4 községben 397 szarvasmarha és 216 juh.

Rühkór megállapított 5 községben 6 lovon és 120 juhon.

Sertésorbánczban tizenhét községben megbetegedett 768, gyógyult 417 és elhullott 351 sertés

Sertésvészben hatvanhárom községben megbetegedett 13862, meggyógyult 6264 és elhullott 7518 sertés. Beteg maradt az év végén 4 községben 81 sertés. Az ezen betegség elleni küzdelemben sajnos haladás nem mutatkozott.

Állategészségügyi viszonyainknak ezen hiányain a marhalevel kezelés, az állatvásárok rendezése, a vágóhidak és hus szemle, továbbá a gyepmesteri telepek és dögterek újabb rendezése illetőleg szabályozása utján vélek segíthetni; — midőn az erre vonatkozó szabályrendeletek, úgy a községi állatorvosi állások rendszeresítésére vonatkozó szabályrendeleteknek még ez év folyamán leendő bemutatását ezennel kilatásba helyezem, nem mulaszthatom el felemlíteni, hogy jelenlegi törvényhatósági állatorvosunk, Sigora Lajos m. kir. állatorvos ur, kiváló szakértelemmel és páratlan ügybuzgalommal vezeti törvényhatóságunk területén az állategészségügyi közszolgálatot.

Közutak.

A közuti közigazgatás feladata a lefolyt évben nemcsak a törvényhatósági közutak rendes fenntartására szorítkozott, hanem a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. cz. végrehajtásának szolgálatába is állott, hogy a törvényhozás által nyújtott anyagi támogatás segédelmével Tolnavármegyében 257 kilométer hosszú utvonali kiépítését lehetővé tegye.

A 192-5 kilométer hosszú kiépített törv. közuti hálózat legnagyobb fenntartási kiadási tétele a fedanyag beszerzés, *5065 halom kavics után 91,577 korona* költséget tesz ki.

A rendkívül kijárt és már komoly forgalmi akadályt képező Szekszárdi vasuti állomási közutnak hengerelés utján történt jókarba helyezése iránt intézkedtem.

A műtárgyak állapota kielégítő s az utakon nagyobb forgalmi akadály nem fordult elő.

Mínthogy azonban az összes, nagy vasutak már 10—15 év óta fennállanak, nehogy a vasszerkezet, rozsdásodás folytán kárt szenvedjen, a kir. államépítészeti hivatal körültekintő és gondos főnökének javaslatára intézkedtem az iránt, hogy ezen műtárgyak a folyó évben tavasszal bemázoltassanak, mely alkalommal egyuttal a meglazult szögcsék is kiváltatnak.

Ezenkívül vállalatilag kiadattak és jórésben elkészültek a pálfai Sőhid helyreállítási munkái a bonyhád—mázai közuton, közel a baranyai határhoz fekvő egy 1½ méteres betonmútárgy; a felsőiregh—kányai közut 2—3 km. szakaszán 4.0 méteres vastartályos hid; a böleskei közuton egy 1.5 méteres betoncső; a varsád—uzdi közuton két 2 méteres és egy 60 cm-es betoncső; a kölesd—pinczehelyi közuton 7 drb. betoncső, a Tamási község melletti koppányhídon egy gyalogjáró és a szekszárd—tamási közut 0—30 kilométer között szükséges korlátok és kerékvetők.

Ugyancsak vállalatilag kiadott a Simontornyáról Igar felé vezető 2,5 kilométer hosszú törv. közút kiépítése is.

A beruházási törvényből kifolyólag a földmunkálatok elkészültek a nagydorogh-sárszentlőrinci szakaszon; a simontornyatolna-némedi közúton 25 kilométer hosszban és a tamási-felsőireghi törv. közúton.

Fentebbi utvonalokon kívül elkészültek és az államépítészeti hivatal által a kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztettek mindazon közutakra vonatkozó műszaki műveletek, melyek a törvényhatósági bizottság által múlt évi szeptember hó 15-én 249. rkgy. számú határozattal az 1905. évi építési programmba felvették, a felsőiregh-kányai közút kivételével, itt ugyanis a közeljövőben várható mocsolád-siófoki vicinális vasút kiépítése után a kőanyag szállítására tetemes pénzügyi megtakarítás remélhető.

Ugyanezért az államépítészeti hivatal főnökével egyetértőleg a kérdéses utvonallal kiépítésének elhalasztását, a tekintetes törvényhatósági bizottság jóváhagyásának fentartása mellett elhatározva, annak helyébe a kölesd-pincehelyi törv. közút Hidegkut község és a Rozália-major közötti szakaszát vettem fel.

A f. évben kiépítendő 80 kilométer uthoz szükséges 18.100 köbméter alapkőnek szállítása iránt a szerződéseket megkötöttem, míg a még ezenkívül 17.870 köbméter alapkő, 26.400 m³ kavics és 3300 köbméter zuzalék beszerzéseiránti versenytárgyalási eredmény feletti döntés kormányhatósági jóváhagyást igényel.

A kőbeszerzés iránti ajánlatokat elbírálva, azokat általában kedvezőtleneknek kell minősítenem, mert a jelentkező szükséglettel szemben a jelenlegi kőbányatelepek kellően berendezve nincsenek s újabb bányatelepek megnyitása nélkül a szükséglet nem is lesz fedezhető.

A közigazgatási bizottság azon állásponton helyezkedett, hogy a kormány, míg kedvezőbb áralakulás nem következik az előnyös árban beszerezhető batonyi bazalt kavicsot bocsátja a törvényhatóság rendelkezésére. A kereskedelemügyi miniszter ur azonban ezen kívánságot előreláthatólag addig nem fogja figyelembe vehetni, a míg a fentebb jelzett batonyi bazalt telep az alföldi transzversalis utépítéssel járó kőanyagszükséglet szállítása alól fel nem szabadul.

A műszaki szolgálatot az államépítészeti hivatal Podhoránszky Géza műszaki tanácsos kiválóan megnyugtató vezetése és irányítása szerint pontosan teljesíti, a rendkívül felszaporodott teendők ellátásához a kereskedelemügyi miniszter ur által rendelkezésére bocsájtott kisegítő műszaki személyzettel együtt.

Közbiztonság.

A közbiztonság állapota úgy a múlt év egész folyamán, mint a folyó év első negyedében is nagyobb rendezettségnek kitéve nem volt s a f. évi január 26-án megejtett képviselőválasztások is — igaz, hogy szokatlanul nagy katonai karhatalmi segédlet igénybevétele mellett, — kellő rendben folytak le.

Halálozások.

Végül bejelentem, hogy berneki Bernrieder László, aki 25 éven át volt a törvényhatósági bizottságnak tagja, s mint ilyen különösen a lótenyésztési bizottságban és a várm. gazdasági egyesületben fejtett ki kiváló ügybuzgalommal közhasznú tevékenységet, folyó évi január havában elhunyt; — Ágoston Károly nyug. várm. főszámvevő pedig, ki 1871-től 1875-ig, az államépítészeti hivatalok szervezéseig a törvényhatóságnak mérnöke, 1882-től 1891-ig pedig főszámvevője volt s a ki fáradtságot nem ismerő szorgalma és puritán jelleme által a legmagasabb fokú általános köztisztelőnek és szeretetnek volt tárgya, folyó évi márczius hó 23-án halt el. — Temetéseiken a törvényhatóság képviselőtében a tisztikar és a bizottsági tagok tekintélyes számban jelentek meg.

Mindezek után kérem jelentésemnek tudomásul vételét s az abban előterjesztett javaslataimnak elfogadását.

Szekszárdon, 1905. évi márczius hó 28.

Döry Pál
alispán.

A képviselő választók névjegyzékének kiigazítása.

Tolnavármegye központi választmánya 1905. évi márczius hó 23-án Szekszárdon, Döry Pál alispán elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak: Kurz Vilmos, dr. Leopold Kornél, László Lajos, dr. Schwetz Antal, Simontsits Elemér, Totth Ödön, Török Béla, Wosinsky Mór és Szévald Oszkár választmányi tagok s utóbbi, mint a választmány jegyzője.

Az elnök üdvözlöi a megjelenteket, az ülést megnyitja s azt az 1874. évi XXXIII. t. cz. 24. §-a alapján határozatképesnek jeleníti ki.

Wosinsky Mór és Simontsits Elemér választmányi tagok az 1874. évi XXXIII. t. cz. 21. §-ban előírt esküt letették.

Olvastatott a m. kir. belügyminiszternek az országgyűlési képviselőválasztók 1905. évi névjegyzékének kiigazítása tárgyában folyó évi 21.571. sz. a. kiadott rendelete. Ezen rendeletet tudomásul vette a központi választmány.

Az országgyűlési képviselő választók 1906. évben érvényesül birandó névjegyzékének a folyó évben foganatosítandó összeállítására céljából, a központi választmány a vármegye területén levő hat választó kerülethez tartozó községeket ez évben is csoportokra osztván, az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítására a küldöttségeket a következőképen alakítja meg.

I. A szekszárdi választó-kerületben.

1. Szekszárd községre nézve (megállapított adó minimum: 25 kor. 88 fill.) elnök: dr. Hirling Ádám; rendes tagok: Goldberger J. Mór és dr. Leopold Kornél; póttag: dr. Beöthy Károly. 2. Öcsény (25 kor. 88 fill.) és Dees (23 kor. 12 fill.) községekre nézve, elnök: Dúzs Dániel; rendes tagok: Bús Lajos és dr. Pécsvárady József; póttagok: Horváth József és Kommandinger Kálmán. 3. Tolna (20 kor. 70 fill.) Simonmajor (20 kor. 70 fill.) Mözs (30 kor. 32 fill.) és Siógárd (19 kor. 44 fill.) községekre nézve, elnök: Fekete Ágoston; rendes tagok: Vittinger Sándor és Partl József; póttagok: Pápay István és Virányi Károly. 4. Sárpiilis (34 kor. 92 fill.) Alsónyék (30 kor. 44 fill.) és Várdomb (23 kor. 12 fill.) községekre nézve, elnök: dr. Sztankovánszky Imre; rendes tagok: Berényi Jenő és Babay Béla; póttagok: Müller György és Wagner József. 5. Bátaszék (30 kor. 40 fill.) és Bata (30 kor. 40 fill.) községekre nézve, elnök: Rüll Nándor; rendes tagok: Taffner János és Erdős Gábor; póttag: Purt Adolf.

II. A bonyhádi választó-kerületben.

1. Bonyhád (24 kor. 70 fill.) Bűrzsöny (11 kor. 48 fill.) Majos (30 kor. 42 fill.) Hant (31 kor. 53 fill.) Apar (28 kor. 44 fill.) és Nagyvejke (19 kor. 56 fill.) községekre nézve, elnök: Marhauser Imre; rendes tagok: Szepessy Kálmán és Reitberger István; póttagok: dr. Vámosi Ernő és Fleischmann Lipót. 2. Izmény (39 kor. 84 fill.) Muesfa (16 kor. 42 fill.) Kisvejke (12 kor. 78 fill.) Lengyel (11 kor. 60 fill.) és Závod (23 kor. 16 fill.) községekre nézve, elnök: dr. Müller János; rendes tagok: Tiringner Vilmos és Rumi Imre; póttagok: Streicher Benő és Mühl János tanító. 3. Kismányok (17 kor. 19 fill.) Nagymányok (21 kor. 50 fill.) Váralja (15 kor. 38 fill.) Györe (16 kor. 80 fill.) és Maza (22 kor. 60 fill.) községekre nézve, elnök: Lovász Gábor; rendes tagok: Ugrosdy Aladár és Horváth Ernő; póttagok: Dóczy József és Singer Bálint. 4. Dörypatlan (20 kor. 18 fill.) Zomba (20 kor. 18 fill.) Kakasd (23 kor. 32 fill.) Belacz (17 kor. 26 fill.) és Ladomány (16 kor. 86 fill.) községekre nézve, elnök: Forster István; rendes tagok: Horváth György és Willinger Márton; póttagok: Lunova János és Polonyi János. 5. Czikó (11 kor. 48 fill.) Mőcsény (9 kor. 64 fill.) Palatineza (11 kor. 48 fill.) Szálka (9 kor. 02 fill.) és Grábóc (10 kor. 32 fill.) községekre nézve, elnök: dr. Schwetz Antal; rendes tagok: Forberger László és Gebauer József; póttag: Pirkner János. 6. Alsónána (8 kor. 83 fill.) Bataapáti (10 kor. 93 fill.) és Mórág

(12 kor. 74 fill.) községekre nézve, elnök: Szentiványi Miklós; rendes tagok: Szakách Imre és Helfenbein Dániel; póttag: Kardos István. 7. Tevel (17 kor. 22 fill.) Kovács (17 kor. 22 fill.) Kisdorog (22 kor. 28 fill.) Bonyhádvarasd (20 kor. 10 fill.) és Tabód (20 kor. 18 fill.) községekre nézve, elnök: Prikler Károly; rendes tagok: dr. Láng Frigyes és Blesz József; póttag: Pévald Vilmos.

III. A paksi választó-kerületben.

1. Dunaföldvár (91 kor. 70 fill.) községre nézve, elnök: dr. Pálffy Lajos; rendes tagok: Niefergall Nándor és Kókay Pál; póttag: Németh József Kiliti. 2. Böleke (22 kor. 62 fill.) és Madocsa (21 kor. 12 fill.) községekre nézve, elnök: Hanzély János; rendes tagok: Kurz Béla és Decsy Béla; póttag: Szakách György. 3. Némethkér (17 kor. 80 fill.) Bikács (21 kor. 18 fill.) Györköny (21 kor. 08 fill.) és Kistápé (21 kor. 08 fill.) községekre nézve, elnök: Perczel József; rendes tagok: Kurz István és Lemle Béla; póttag: Gungl József. 4. Dunaszentgyörgy (23 kor. 10 fill.) és Gerjen (23 kor. 10 fill.) községekre nézve, elnök: Jó Dömötör Károly; rendes tagok: Parragh Albert és Kátai Endre; póttag: Székely Géza. 5. Paks (12 kor. 40 fill.) és Dunakömlőd (21 kor. 70 fill.) községekre nézve, elnök: Szeniczey Géza; rendes tagok: Fördös Géza és Rabinek Pál; póttag: Popovics Gyula.

IV. A kölesdi választó-kerületben.

1. Kölesd (19 kor. 06 fill.) Kajdaes (18 kor. 80 fill.) Nagydorog (14 kor. 68 fill.) Kiskajdaes (18 kor. 80 fill.) és Gindlicsalád (34 kor. 24 fill.) községekre nézve, elnök: gr. Széchenyi Domokos; rendes tagok: Sorok Dezső és Hesz Lajos; póttagok: Csiba Lajos és Várkonyi Iván. 2. Fadd (19 kor. 50 fill.) Szedres (34 kor. 24 fill.) Medina (34 kor. 24 fill.) és Harez (29 kor. 36 fill.) községekre nézve, elnök: Megyeresi Béla; rendes tagok: Linka Károly és Zsigmond Elemér; póttag: Pleszky Antal. 3. Varsád (27 kor. 48 fill.) Gyöngy (15 kor. 22 fill.) Udvari (18 kor. 22 fill.) és Szakadát (35 kor. 88 fill.) községekre nézve, elnök: Vizsoly Ákos; rendes tagok: Gyimóthy Jenő és Óváry Ferencz; póttag: Linde Gyula. 4. Pálfa (21 kor. 24 fill.) Sárszentlőrinc (31 kor. 94 fill.) Uzdorjad (19 kor. 06 fill.) és Kistormás (29 kor. 24 fill.) községekre nézve, elnök: ifj. Bernrieder József; rendes tagok: Grünwald János, Györe Pál; póttag: Pesthy József. 5. Kéty (19 kor. 16 fill.) Murga (12 kor. 22 fill.) és Muesi (11 kor. 34 fill.) Kalaznó (21 kor.) Diósberény (24 kor. 56 fill.) és Felsőnána (23 kor. 44 fill.) községekre nézve, elnök: Nagy József; rendes tagok: Rudolf Mátyás és Glöckner Béla; póttagok: Hölczl Antal és Schád Vilmos.

V. A pincehelyi választó-kerületben.

1. Simontornya (21 kor. 22 fill.) Nagyszékely (13 kor. 88 fill.) Kisszékely (14 kor. 36 fill.) és Tolnanémedi (30 kor. 18 fill.) községekre nézve, elnök: Kemptner Ernő; rendes tagok: Bereczk István, Oravszky László; póttag: Ludvig József. 2. Miszla (4 kor. 80 fill.) Görbő (20 kor. 90 fill.) Beleeska (20 kor. 90 fill.) Szarazd (12 kor. 88 fill.) és Keszőhidegkut (29 kor. 28 fill.) községekre nézve, elnök: Bévárdy Lajos; rendes tagok: Torda Lajos és Mechwarth Rezső; póttagok: Ruppert Henrik és Schultzeisz Henrik. 3. Hőgyész (12 kor. 30 fill.) Szakály (23 kor. 84 fill.) és Regöly (17 kor. 08 fill.) községekre nézve, elnök: Klimes Antal; rendes tagok: Kerbolt István és Csukly Ignác; póttag: Téry Imre. 4. Ozora (23 kor. 02 fill.) Pincehely (20 kor. 90 fill.) és Majsamiklósvár (23 kor. 02 fill.) községekre nézve, elnök: Cholnoky Lajos; rendes tagok: Zsigmond Gyula és Parragh Mihály; póttag: Hirsch Ignác. 5. Tamási (28 kor. 86 fill.) Felsőreg (14 kor. 20 fill.) Magyarkeszi (18 kor. 53 fill.) Felsőnyék (24 kor. 82 fill.) Fürged (24 kor. 82 fill.) Szemeséd (14 kor. 20 fill.) és Nagyszékely (17 kor. 90 fill.) községekre nézve, elnök: dr. Kiss Ernő; rendes tagok: Hesz Pál és ifj. Arany Károly; póttag: id. Tóth István

VI. A szakcsi választó-kerületben:

1. **Koppanyszántó** (23 kor. 50 fill.) **Kánya** (22 kor. 36 fill.) **Magyarkér** (24 kor. 96 fill.) **Nagykónyi** (25 kor. 12 fill.) **Értény** (23 kor. 26 fill.) **Tengőd** (23 kor. 88 fill.) **Pári** (24 kor. 46 fill.) és **Bedeg** (25 kor. 22 fill.) községekre nézve, elnök: Reizner Béla; rendes tagok: Bekő Elek és Szabó Zoltán; póttagok: Günther László és Bertics Pál. 2. **Szakes.** (19 kor. 66 fill.) **Nak** (31 kor. 90 fill.) **Lápadó** (23 kor. 94 fill.) **Várong** (26 kor. 80 fill.) és **Koesola** (27 kor.) községekre nézve, elnök: Döry Hugó; rendes tagok: dr. Rolf Aladár és Horváth László; póttagok: Fehér Imre és Laskó Dezső. 3. **Dombovár** (37 kor. 28 fill.) és **Ujdombovár** (37 kor. 28 fill.) **Döbrököz** (21 kor. 61 fill.) **Kurd** (28 kor. 86 fill.) **Csibrák** (14 kor. 22 fill.) **Duzs** (13 kor. 14 fill.) és **Gyulaj** (15 kor. 92 fill.) községekre nézve, elnök: Jeszenszky Andor; rendes tagok: Vanyek Béla és Illés Gyula; póttagok: Kiss Pál, Ábrahám Lajos és Schröder Ernő.

1. A köldöttség elnöke köteles azonnal, de legkésőbb folyó évi április hó 2-ig kitűzni a napot, melyen a köldöttség a kerület minden nagyközségében és minden körjegyzőség székhelyén a névjegyzék kiigazítása céljából meg fog jelenni.

Ezen határnapok a községi előjáróság útján a kiigazítási eljárást megelőzőleg legalább 8 nappal a szokásos módon minden községben kihirdetendők.

VÁROSI ÉLET.

Szekszárd nagyközség a múlt évben elhatározta, hogy a községi temető kibővítése végett felir a belügyminiszteriumhoz engedélyért, hogy a kibővítésre szükséges földterületet kisajátíthassa s már a kártalanítási eljárás előtt birtokba is vehesse. A miniszter a határozatot azzal küldte vissza, hogy érdemlegesen nem tárgyalhatja, mert jogerős törvényhatósági határozattal nincs jóváhagyva, másrészt az iratokból nem tűnik ki, hogy *köztemető-e* a község temetője?

Szekszárd nagyközségben az 1906. évre érvényes bíró országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítása április 6-án lesz a városházán. A névjegyzék hivatalból állítatik össze, jogában áll azonban minden választónak a bizottság előtt megjelenni és jogosultságát igazolni.

Községi ügyek.

Híd megszüntetés. A Börzsöny és Bonyhád határában *Nunkovich*-féle malomhoz vezető uton egy kőhid van, melyet most — mivel a malom is megszünt s így szükség nincs rá — Börzsöny község beleegyezésével lerombolnak.

Bátaapáti község elhatározta, hogy a folyó évben a község belterületén keresztül vezető közlekedési műtját elkészíti; de mivel a község szakerővel nem rendelkezik, a vármegyéhez azon kérelemmel fordult, hogy egy szakmérnököt küldjön ki az építés vezetésére.

HIREK.

— **Bezerédj Pál üdvözlése.** A szekszárdi ipartestület múlt hó 27-én tartott választmányi üléséből a következő meleg hangú levélben üdvözölte vármegyénk nagyfiát: „Méltóságos *Bezerédj Pál* urnak, főrendiházi tag és ministeri meghatalmazott Hídjá. A szekszárdi általános ipartestület folyó hó 27-én tartott választmányi ülésén meleg lelkesedéssel hozott egyhangú határozatából kifolyólag, Méltóságodat a nemzetgazdaság egyik legfontosabb ága, a selyemtenyésztés terén töltött negyedszázados közhasznú és áldásos munkálkodása alkalmával testületünk nevében hálás szívvel örömmel üdvözöljük s hő fohászból kérjük az ég urat, hogy Méltóságodat, hazánk büszkeségét, a magyar nép atyai szívé jótevőjét eddigi csodás munkásságában édes hazánk javára még soká megtartsa. Méltóságod nagy lelke és mindent hazájának szentelő nemes szívé-

nek halhatatlan szelleme költözzön minden magyar kebelbe s akkor szeretett honunk ujra nagy és boldog lesz. Kelt Szekszárdon, 1905. márczius hó 29-én. Mély tisztelet és hazafias üdvözlettel: a szekszárdi általános ipartestület nevében: *André István* ipartestületi elnök. *Sziits Ferencz* ipartestületi jegyző.

— **Halálozás.** Dr. *Éry Márton* Tolna vármegye II. aljegyzőjét súlyos csapás érte. A napokban édesatyja 70 éves korában elhunyt Döbröközön.

— **A völgysegi járási szolgabírói állás.** A *Halász Géza* tb. főszolgabíró nyugdíjazásával megüresedett völgysegi járási szolgabírói állás betöltése érdekében, mint már említettük, széles irányú mozgalmat indítottak a völgysegi járás bizottsági tagjai *Becht Ödön* tb. szolgabíró mellett. Ujabbán körlevélben is megkeresték Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának összes tagjait. A hozzánk is eljuttatott „Kérelem“ a következőképen szól:

Igen tisztelt Urunk!

A Völgysegi járásban *Halász Géza* tb. főszolgabíró ur nyugdíjaztatása folytán legközelebb újból betöltendő szolgabírói állásra megválasztandó tisztviselő egyénisége, hivatalos működése járásunk legfontosabb érdekeit, anyagi és szellemi haladását első sorban érdekelvén: kiválóan fontos reánk nézve az, hogy olyan tisztviselő választassék meg e megüresedő állásra, a kiben meg vannak a biztosítékok arra, hogy hivatalának úgy fog megfelelni, a mint azt a jó közigazgatás és a járás igazi érdeke kívánja.

Meg vagyunk ugyan győződve arról, hogy a vármegyénk ifjabb tisztviselői, megválasztásuk esetén a reájuk háruló feladatoknak itt is megfelelnek úgy, a mint általános tapasztalás szerint azt a mostani állásaikban becsülettel teszik és így vármegyénk vezetőinek bölcs intézkedéseiben bizva, nyugalmmal várhatnánk meg a választás eredményét; de mivel természetes az, hogy mindenki maga kíván első sorban a saját ügyéről gondoskodni és mivel meg vagyunk arról győződve, hogy kérelmünkkel méltányos, helyes és igazságos ügyet mozdítunk elő: fölemeljük szavunkat és a tisztelettel alulírott bizottsági tagok értekezletén egyhangulag hozott határozat alapján tisztelettel felkérjük, hogy a megéjtendő választásnál szavazatát járásunk mostani *helyettes szolgabírája Becht Ödön* urra adni szíveskedjék!

Azon okok felsorolására, a melyek minket e kérelem nyilváníására indítanak: minden irányban ki nem terjeszkedhetünk, hosszadalmas volna ezeknek előadása.

Csak röviden óhajtjuk ezek közül a leglényegesebbeket felsorolni annak bizonyítására, hogy kérelmünk nem indokolatlan és kérelmünk teljesedése úgy az egész vármegyének, mint a járásunk közigazgatásának csak előnyére és emelésére leend.

Becht Ödön h. szolgabíró ur már egy évtizednél hosszabb idő óta működik a megyei közigazgatás terén, szorgalmas és igyekvő munkálkodásával hivatását mindig eredményes és becsülettel töltötte be, képzettsége és tehetsége biztosítékot nyújt arra, hogy jövőre önálló hatáskörében is úgy fog működni, a mint azt tőle közönségünk várja és az igazság és becsületérzessel párosult munkálkodása a hozzá fűzött kívánalmaknak minden tekintetben meg fog felelni.

De a rátermettségen kívül figyelembe veendő a *hosszu szolgálati idő is*, a melynek alapján *Becht Ödön* ur méltán várhatja a megérdemelt előléptetést és hogy ez éppen a járásunk szolgabírói állásra való megválasztása által történjék, azért tartjuk helyesnek, mert ő éppen itt bír a hosszú ideji gyakorlatában megszerzett és a jó közigazgatáshoz feltétlenül szükséges helyi ismeretekkel.

Azon reményben, hogy e teljesen elfogulatlanul, a közérdek előmozdítása céljára nyilvánított e kérelmünket szívesen fogja fogadni és kérelmünknek eleget tenni kegyes leend, vagyunk hazafias üdvözlettel:

Forster István,
az értekezlet elnöke.

Antlfinger János, Bernrieder János, Blesz József, Blum János, Brogli Béla, Csik József,

Diczendy Pál, Döry Frigyes, Fleischmann Lipót, Halász Géza, Helfenbein Dániel, Hónig Albert, Ihrig Károly, Lovász György, Lützenburger József, Iay József, Márcz Henrik, Marhauser Imre, Dr. Müller János, Perczel Dezső, Pirkner János, Rumi Imre, Singer Bálint, Schlichtherl János, Straicher Benő, Schweitzer Márton, Dr. Schwetz Antal, Szepessy Kálmán, Tiringner Vilmos, Weber János, völgysegi járási megyebizottsági tagok.

Lapunk zártakor úgy értesülünk, hogy a megüresült szolgabírói állásra *Fiáth Elemér* vármegyei tb. aljegyző is pályázik.

— **Kinevezés.** Dr. *Szabó Gyula* kir. törvényszéki bírót a király VII-ik fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak nevezte ki.

— **A dunántúli ág. ev. egyházkerület** tanitósága e hó 22-én Pápán nagygyűlést tartott, melyen Sopron, Vas, Veszprém, Zala, Somogy, Tolna, Baranya, Győr, Fehér vármegyék tanitósága képviselve volt. Jelen volt a gyűlésen *Gyurátz Ferencz* püspök, *Szalay Ferencz* esperes, *Papp Sándor* tanfelügyelő, *Láng Mihály* tanítóképezdei igazgató stb. Az egész gyűlésen mindvégig lelkes hangulat uralkodott; minden tárgy alapos megvitatás után provokált egyhangú, egyértelmű határozatot. A tanítói fizetésnek 1500 koronára, tehát az állami tanítókéval egy színvonalra leendő emelése, a kántori nyugdíj-ügynek igazságos rendezése, a szolgálati éveknél 35 évre leendő leszállítása, az egyházkerületi tanító egyletnek megalakítása, az országos ev. tanító egyletnek életre keltése volt a tanácskozás tárgya, mindennek sürgetése egyhangú határozattal lesz néhány hét múlva a felsőbb hatóságok, az összes, országos tanító egyletek, a magas kormány elé terjesztve ama memorandumban, melynek megszerkesztésére külön bizottság lett alakítva.

— **A szekszárdi vásár.** A legközelebbi szekszárdi vásár április 17. és 18. lesz. Ez egyike a leglátogatottabb vásároknak.

— **Gazdatiszti kinevezés.** *Bolgár Béla*t, a baranyavármegyei gazdasági egyesület helyettes titkárát a *bátaszéki* Mária Terézia alapítványi uradalomhoz nevezték ki gazdasági tisztviselőnek.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Bubics Károly* szekszárdi kir. törvényszéki joggyakornokot a *nagykanizsai* törvényszékhez *aljegyzővé* nevezte ki.

— **Plebános és segédlelkész változások.** *Hay Ede* volt mucsii plebános Abafára, *Heindl Vilmos* bedegi adminisztrátor Tengődre, *Palkó József* vásárosdombói s. lelkész Döbröközre, *Szánthó Ignác* sádsi admin. Vásárosdombóra, *Cseki István* vásárosdombói adm. Ozorára és *Fodor József* ozorai s. lelkész Püszkehelyre neveztettek ki plebánossá illetőleg kaplánokká.

— **A szekszárdi vadászati jog.** A szekszárdi vadászati jogot *Vesztergombi István* vette ki hat évre 750 korona évi bérért.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Ujkéri Antal* szekszárdi állampénztári gyakornokot, — ki csak nem régiben tette le kitűnő sikerrel az adóiszti vizsgát, — ugyanoda ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte nevezte ki.

— **Honvéd nyugdíj.** A miniszterelnök *János György* 1848/9-iki közhonvéd részére évi 96 kor. nyugdíjat utalványozott.

— **Temetési járulék.** A miniszterelnök özv. *Schmidt* Mártonné teveli lakosnak elhunyt férje után 30 kor. 1848/9-iki honvédtemetkezési segélyt utalványozott.

— **Névváltoztatás.** Kiskorú *Schwarz Gyula*, Ernő és Imre tamási lakosok családi nevüket „Szekely“-re magyarosították.

— **Nagy tűz a hidas-bonyhádi állomáson.** Márczius 29-én délután Hidas-Bonyhád vasúti állomáson nagy tűz pusztított. A tűz délután 3:50 perczkor keletkezett, még pedig az állomás nyílt raktár helyiségében. Fél óra alatt leégett egy a nyílt, mint a fedett raktárhelyiség. A nyílt raktárban elhelyezett áruk odaégték, míg a fedett helyiségben elhelyezett árukat meg lehetett menteni. A fedett állomás előtt ekkor három méter ki nem rakott teherkocsi állt, melyek közül az egyiket még meg lehetett menteni, míg két vas-

uti kocsi, az azokban elhelyezett áruval együtt teljesen elégett. A vasúti személyzet teljes önfeláldozással mindent elkövetett, hogy megmentsen, amit lehet, de a kár így is jelentékeny. Annak összegét megállapítani még nem lehet, mert még nem tudják mennyi és milyen áru égett el. A tűz keletkezésének okát már ki is derítették. Egy Rosenbaum Sándor nevű 10 éves bonyhádi fiú a nyitott raktárhelyiségben cigarettára akart gyújtani és eldobta a még égő gyufát, mely cseppure esett. Ez meggyuladt és csakhamar nagy sebességgel terjedt tova a tűz, melynek kitörése előtt azonban a fiú megugrott. Az elégett áruk tulnyomó részben bonyhádi kereskedők és iparosok czimére érkeztek Hidas Bonyhád állomásra és azok által adatok föl továbbítás végett. A tüzesetről még az este az illetékes felső helyekre jelentéseket küldött a hidas-bonyhádi állomásfőnök. Mire a bonyhádi tűzoltóság a helyszínére ért, a tűz jóformán már el volt oltva.

— **Varró és szabászati iskola.** Klein Jolán, Klein Endre nyug. gyönki jegyző leánya, ki Budapest K.-né Margitay Maris varró- és szabászati tanintézetében szerzett képesítést, Gyönk községben »Varró- és szabászati iskolát« nyitott, a melyben intelligens hölgyek a mértékvevésben, az angol és francia minta rajzolás-, szabás és varrásban alapos oktatást nyerhetnek.

— **Sulyos evező csapás.** Molnár György és D. Vajda István gerjéni lakos halászkok már régóta ellenséges viszonyban vannak egymással és hogy Molnár Györgyöt Vajda jobban boszanthassa, a Dunán levő ladikját mindig eleresztette. Folyó hó 22-én, mikor Molnár a halászból vissza felé tért, kérdőre vonta Vajdát, hogy miért eresztette el a ladikját, majd összeszólalkoztak, a mikor Vajda a nála levő evezővel úgy oldalba ütötte Molnárt, hogy ennek 5 oldalbordája eltört.

— **Halál 25 krajczárért.** Koch György belecskai lakos Benkő Sándor és Kern János barátaival mult hó 26-án kiment apja szálló-hegyi tanyájához. Este felé mikor haza felé jöttek, találkoztak Metzger Ádámmal, a ki Kochot mindenféle sértő kifejezésekkel illette. Koch azt mondta Metzgernek, hogy előbb adja meg a 25 krajczárját és azután sértegesse. Erre Metzger Kochot mellen ragadta és ütlegelni kezdte, a miért Koch Metzgerrel úgy mellbe szurta, hogy néhány óra mulva meghalt.

— **Hegyközségi közgyűlés.** Bakta-Bartina hegyközség 1905. évi április 2-án d. u. 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A főút kövezetének meghosszabbítása. 2. Az alapszabályok módosítása. 3. Bűd- és gyűszűvölgyi szőlőgazdának a hegyközségbe belépése. 4. Egyéb indítványok.

— **Ez is névváltoztatás?** Kk. Tőke József, Juli, István és Mária szekszárdi lakosok családi nevüket Tamásra változtatták. No az olyan névváltoztatásnak sincs ám semmi értelme, mikor valaki szép, eredeti tiszta magyar családi nevét, idegenből való keresztnévre változtatja; az ilyenből nem igen kérünk mi magyarok.

— **Hivatalszolgaváltozás.** Kaszás László szekszárdi állampénztári hivatalszolgát a pénzügyigazgatóság tanácsa a pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

— **Athelyezés.** A pénzügyminiszter Dido-vác Ignác gyulai p. ü. fogalmazót Szekszárdra helyezte át.

— **Megtámadta a csendőrt.** Szaszuj István eszéki illetőségű csavargó Bátaszéken koldult, amiért Sűrű Ferencz csendőrörsvetető a község házához akarta kísélni; a csavargó hirtelen az örsvezetőnek fordult, melten ragadta és botjával fejbe ütötte; erre az örsvezető is kardot rántott önvédelemből s támadóján végig vágott úgy, hogy fején sulyos sérüléssel a szekszárdi Ferencz-kórházba szállították; felgyógyulása után hatóság eleni erőszakért állítják a bíróság elé.

— **Lopás.** Rudolf Márton szekszárdi lakos Reich Armin és Hirsch János szekszárdi lakosok Anna majorbeli gazdaságán takarmányt és zsákokat lopott. A csendőrség a járásbírósnak jelentette fel.

— **Szociálisták Szakcsón.** Valami Hufnágel Jakab nevű munkás vasárnap szociálista

tanokat hirdetett az összegyülekezett népnek s a folytatást is megígérte; de mivel a papi és hivatalnoki osztály ellen izgatott, a folytatást majd csak a csendőrség hallgatja meg.

— **A vándorló Slemender.** A szekszárdi főgimnázium sikkasztó iskolaszolgája büntetését kitöltvén, most helyről-helyre vándorol gramofonnal és szkiptikkonnal, a bucsu-helyeken pedig szentképeket, olvasókat és játékokat árulgat, hogy családját fenntarthassa. Mindenesetre örülni lehet, hogy a megtévelyedett ember jó utra tért.

— **A művelt francia.** Más nemzetek fiai úgy tanulják, úgy nevelik beléjük a műveltséget, a francziával az udvariasság és műveltség vele születik. Volnisan Jenő ez alól a tétel alól, fájának ezen tulajdonsága alól kivételt látszik képezni, mert hogy valaki vendégszerető hajlékot az istálló ablakon át hagyjon el, ahhoz nem kell éppen született francziának lenni. Ez a t. francia ugyanis, ne keressük miért, miért nem, vendége volt a szekszárdi tolonczállomásnak, ahonnan a sétára szánt idő alatt az istállóba lopódván, ennek szálló ablakán át a hegy felé elsétált. Nem sokáig élvezhette azonban a tavasz üde levegőjét s az arany szabadságot, mert Czecczen egy csendőr igazolásra szólította fel, de a mi t. francziánk — ami ismét nem illik művelt francziához — szó nélkül futásnak eredt s a csendőrt a faképnél hagyta. Azaz bocsánat, csak akarta, mert a magyar csendőr meg van olyan legény, akit nem lehet ott hagyni, mint ahogy ott hagyta szt. Pál az oláhokat, olyan embernek, akivel beszélni szeretne. Utána vetette tehát magát a mi francziánk s ez midőn látta, hogy elmenekülni nem tud, szembe fordult a sarkában levő csendőrnek s megragadta. A csendőr sem vette tréfára a dolgot s oldalfegyverével olyat vágott a francia védelemre emelt karjára, hogy az most a szekszárdi kórháznak, a hova beszállították, lesz hosszabb ideig vendége, felgyógyulása után pedig az igazságszolgáltatás veszi majd pártfogásába.

— **Szüleit lopta meg.** Grünhut Simon bonyhádi lakos szabósegéd, ki lopásokért és csavargásért már többször volt büntetve, mult hó 15-én ellopott szülei házából többféle ruhaneműt, hogy azokat eladja. Szülei a lopást észre vették s fiukat a községi előjárósághoz bekisértették, de a börtön helyiségből megszökött. A csendőrség azonban elfogta és az ellopott holmival a bonyhádi kir. járásbírósnak átadta.

— **Gabona tolvajok.** Füleki József és Pap István a Paks községhez tartozó Daróczy pusztai gulyások az uradalmi magtárban többször megfordultak s módjukban volt kiszemelni, hogy oda akkor is bejuthassanak, mikor senki sem látja. Ketten szövetkezve az utóbbi időben a magtárból különféle gabona neműt loptak el. — **Nemes uradalmi gazda** a mult héten Paksról haza menve, az uton találkozott Füleki József leányával a mikor az egy kosárban a lopott gabonát Paksra vitte eladás végett. A pusztá gazda a leányt visszakísérte, a két gulyást pedig feljelentették a bíróságnak.

— **A szabadkai Ő Felsége.** Mig az ország mostani politikai viszonyai miatt a honatyáknak feje fájdul, egynemelyik honpolgár agya meg is hibban a nagy ország gondjától. A héten a szekszárdi kir. állampénztár kapta az alábbi furesa felségparancsot:

Kir. Őfelség Parancs!

Kezelő pénztár urat Felkérem a beszedett adót beküldeni s minél előbb Szabadkára királyi adóhivatalba pontos kiszolgáltatást; királyi Szabadkán lakik, kinek az országnak feje és gazdája kezelője ezennel tudatom behajtani és végrehajtani bővebet a lap igazol és miniszterium. Kezelő pénztár névjegyzék kéretik. B. Tisztelettel Első Ferencz József E. Németh Császár 1905. 13/24.

Ez bizony már az agynak olyan bonyodalma, amiből a szabadkai Ferencz József aligha bontakozik ki ebben a világi életben.

— **Halál egy — szó miatt.** Paksi levelezőnk írja: Megható eset történt Pakson f. hó 26-án este. Pécsi Dávid 17 éves asztaloslegény az utcán utánna kiáltott több hasonló kóru legénynek, akikről azt hitte, hogy bará-

ta. Ezért azok közül egy Arnold nevű csizmadia legény többször arczul ütötte, hogy mért mert utánuk kiáltani. Erre Pécsi a kezében levő asztalos szerszámmal mellbeszurta és éppen szíven találta Arnoldot, úgy hogy rövid idő alatt kiszenvedett. A meggondolatlan cselekedet két családot döntött siralomba. Két fiatal életet tett tönkre. Nem tudja az ember melyiket sajnálja jobban; azt-e, aki testi életet vesztett el, vagy akinek lelki nyugalmat dulja fel ez a szomorú véletlen. Arnold veszekedő híreben állt, kinek bátyja hasonlóképen mult ki. Pécsi szelid természetű, a pillanat hatása alatt való felháborodásában követte el szomorú tettét.

— **Ős-állat csontok.** A Dicity-féle ház fundamentumjának ásásakor ős állati csontokra akadtak.

— **A mérges vevő.** Kovács Szinkó Jánosné és Petrovics Juli egy üzletből kifolyólag Rátkay László ügyvéd irodájába mentek s mikor Naszvady Imre Rátkay irnokja az asztaltól távozott, a Gallai Jánosné Német Francziska mint eladó és Kovács Szinkó János, K. Szinkó Jánosné és Bodor Julia mint vevők között kötött szerződést, úgy egy 740 K dföldvári hitelbanki kötvényt, melyen ő adósként szerepelt, az asztalról felkapta, az utcára futott, s azokat összetépte és azután a Dunába dobta.

— **Megkísérelt betörés.** A gyönki önszegélyző egyesület kárára folyó hó 28-ára virradóra betöréses lopást kíséreltek meg. A helyiség 3 ablak fiókját betörték s azon keresztül másztak be. Valószínű, hogy valaki által tettükben megzavartattak, mert semmit sem vittek el.

— **Felakasztotta magát.** Korán megunta az élet küzdelmét Müller József 18 éves cipész segéd tamási lakos. Nem volt lelki ereje szembe szállani az élet viharával inkább a halált választotta. A minap felakasztotta magát, mire észrevették már halott volt.

— **Lopás a fogházban.** Bachmayer Teréz bonyhádi születésű eselédleány e hó 22-én szabadult volna ki a törvényszéki fogházból, a hol lopás miatt 6 havi fogházbüntetését töltötte. Szabadulása alkalmával el lopta két fogoly társnője közül egyiknek a szoknyáját, a másikkal pedig a kendőjét. Szabadulásakor azonban az őrmester megmotozta s nála megtalálta a lopott holmit, így a kir. járásbírósnak újra átadták, a bíróság ismét 14 napi fogházra ítélte.

— **Czirkuszlátványosság Szekszárdon.** A jövő hét első felében érkezik Szekszárdra a 80 tagból álló czirkusz, Claire Laforte igazgatónő vezetése alatt. A nagy látványosságra közönségünk figyelmét már jó előre felhívjuk.

— **A hirdetések haszna.** A berlini statisztikai hivatal főnöke, dr. Weber kimutatta, hogy azok az üzletek, melyek rendszeresen hirdettek, 1904-ben 74% kal nagyobb üzleti forgalmat értek el a postai küldeményeknél, mint azok, a melyek nem hirdettek. A szórványosan hirdető czégek postai küldeményforgalma azonban csak 4%-kal volt nagyobb az egyáltalán nem hirdető czégekénél úgy, hogy a nem rendszeresen folytatott hirdetéseknek számottevő haszna egyáltalán nem volt. Ugyanilyen haszna van Magyarországon is a rendszeres hirdetésnek, melyet azonban gyárosaink és kereskedőink még mindig erősen elhanyagolnak.

— **Sok pénz takarít,** ha a mindennemű vásznakat, férfi és női fehérneműket közvetlen a gyárakból rendeli. Kereskedelmi iroda, Budapest, Kerepesi-ut 65.

— **Remekmű.** Megjelent az »Ermelléki első szőlőoltvány telep« árjegyzéke 15-ik évfolyam, rendkívül díszes kiállítás, számos képpel és gazdag tartalommal, mely nemesak az árakat, hanem mindenkinek, aki a szőlészet iránt nem is érdeklődik, szükséges gyakorlati ntasításokat is tartalmaz. Ez a mű bemutatja és bőven ösmerteti az országban oly rohamosan terjedő sodronyfonat és tüskés sodronykerítések alkalmazását is 12 képben. Aki címét egy levelezőlapon tudatja, annak ingyen és bérmentve küldetik meg, czim »Ermelléki első szőlőoltvány telep« Nagy-Kágya (Biharm.) Ezen telepnek mai számunk hirdetési rovatában közölt »Szőlőlugast ültessünk« czimű hirdetésünkre felhívjuk olvasóink nagybecsű figyelmét.

VIDÉK.

Dombóvár.

Érdekes felolvasás. A dombóvári Leányegyesületben márczius 26-án délután Dr. Kovács Rezső orvos *A betegek ápolásáról* czímen felolvasást tartott. A rendkívül érdekes és tanulságos felolvasást, számosan hallgatták.

Szabad Lyceum. A dombóvári Szabad Lyceum Egyesület vasárnap, márczius 26-án délután 6 órakor a Korona szálloda nagytermében tartotta második felolvasó estjét. Ez alkalommal *Gyenis Antal*, az állami népiszkola igazgatója Keletáziáról tartott értekezést. Ez az aktuális téma nagy közönséget vonzott a Lyceumba.

Paks.

Felolvasás a finnekről. Paksi tudósítónk írja: Márczius 26-ikán érdekes hangverseny volt Pakson. *Lasczik Ernő* tanárjelölt, aki finn testvéreink, egyedüli rokonaink iránt való lelkesedésből meglátogatta őket, felkereste otthonukban, az „ezer tő hazájában”, hogy megismerje azt a népet, amelylyel mi magyarok Azsia felsőkajain együtt lakunk. Kétszeresen érdekes volt a tárgy, mert egész művelt Europa részvétét felkeltette a finn nép iránt az ő szomorú állapotuk, hogy t. i. a zsarnok Oroszország megfosztotta őket szabadságuktól, alkotmányuktól, s bele akarja olvasztani a nagy orosz tudatlan néptömegbe azt a művelt népet, ahol az írni, olvasni nem tudók száma oly kevés. Hát mi magyarok hogyné viseltetnénk irántuk igaz részvétet, mikor a rokonság mellett erre indít a hasonló sors is, amelyben évszázadokon át részünk volt? *Irezing Ferencz* magas nivóju zongorajátéka nyitotta meg a műsort. Azután vonóquartett következett, amelyet budapesti zeneakadémiai ifjak játszottak nagy iskolázottságra valló művészettel. Azután következett a felolvasás, a melyet vetített képek élénkítették. Elvonult előttünk Finnország szép, de szegény vidéke. A tanulságos színes felolvasás lekötötte a figyelmet. — A szünet után ismét zongorajáték következett, majd a felolvasást folytatta *Lasczik Ernő*, most már Finnország népeit, szokását, műveltségét, történetét, alkotmányát ismertette meleg szeretettel és vonzó előadásban, szép képek kíséretében. Különösen a finn dalok mélabús hangja kellett méltó érdeklődést, mintha a mi szomorú nótáink lennének még szomorubb kiadásban. A hideg vidék, a mostoha természettel való küzdelem, mely alig adja meg a mindennapit, s az ellenséggel való szerencsétlen harcok nem csoda, ha a vidámságot kiölték belőlük. A hosszú, érdekes program megérdemelt volna nagyobb pártolást.

A SZOMSZÉDBÓL.

A pécsiek a pécs-bátaszéki vasut érdekében. Míg mi stoikus nyugalommal várjuk a sült galamb repülését, a fürgé pécsiek minden követ megmozgatnak a még kiépítetlen vasutak érdekében. Így tekintélyes polgárok, gyárosok és kereskedők a következő beadványban sürgetik Pécs város tanácsát a pécs-bátaszéki és pécs-miholjáczi vasut mellett való állásfoglalásra.

Pécs sz. kir. város tek. Tanácsához!

Pécs sz. kir. város gyárosai, kereskedői és iparosai a helyi kereskedelem és ipar pangását régóta sanylik. Munkás szorgalmuk és igyekezetük dacára vagyoniilag visszamennek és csekély üzleti forgalmukból tisztos hasznót azért nem várhatnak, mert a modern igényeknek megfelelő költséges berendezéssel szemben a vevők forgalmának emelkedését kell nélkülözniük. Pécs városának azért mindenekelőtt fogyasztó területét kell kibővíteni és minthogy vidékének termékekben bővelkedő, éppen legvagyonosabb községeitől, mint Somogy, Vasas, Hosszúhetény, Pécsvárad, Zengővárkony, Nagypall, Lovászhetyén, Varsád, Fazekas-Boda, Püspöklak, Kékesd, Geresd, Ráczmecske, Feked, Szébeny, Szűr, Vénénd, Bozsok, Himesháza, Somberek,

Dunaszekeső, Bába stb. el van zárva, mivel alkalmas forgalmi eszköz híján nevezett községek lakói Pécs városával szorosabb piaczi összeköttetést fenn nem tarthatnak: szívesen üdvözölnők a pécs-bátaszéki és a pécs-miholjáczi vasuti tervek megvalósítását, mint olyant, amely biztos eszközzel szolgálhatna arra, hogy Pécs város kereskedőinek és iparosainak helyzetében javulás álljon be.

Tisztelettel alulírottak tehát első sorban is a pécs-bátaszéki és pécs-miholjáczi helyi érdekű vasut kiépítését óhajtják. A bajai dunahíd kiépítését a magas kormány már a tavasszal megkezdi és ha annak elkészültéig a pécs-bátaszéki vasut is kiépül, nyitott utat nyerünk túl a dunai üzleti vonatkozásaink olcsóbb és gyorsabb lebonyolítására.

Pécs, 1905. márczius hó 27-én.

A kérvényt 70-en írták alá.

Mint a Pécsi Napló írja Pécs sz. kir. város tanácsa is azon van, hogy minél gyorsabban járuljon hozzá a maga részéről is a Pécsről kiindulólag létesíteni szándékolt új vasuti vonalak megvalósításához. Mégis aggodalmi vannak a pécs-bátaszéki vasutvonal utirányának azon része ellen, hogy a vonal Bátaszéknél nézete szerint tulságos mérvben lekanyarodik, hogy elérhesse Duna-Szekesőt

Ezen ház, melyben

Garay János

1812. évi október hó 10-én született,

a költője emlékéért hervadhatlan érdemei iránti kegyelettel

örzö szülőváros és a nagy közönség által

emléktáblával jelöltetett meg

1881. évi szeptember hó 4-én,

Ő Felsége I. Ferencz József dicső uralkodásának,

Tisza Kálmán miniszterelnökségének,

Perczel István tolnamegyei főispánjának, Perczel Dezső alispánjának,

Rausz Béla központi járási szolgabírójának és Nagy József szekszárdi bíróságának idejében.

Az ünnepély-rendező bizottság:

Bencsik Kálmán
Boda Vilmos bizottsági tag.
Knar Albert biz. tag.
Dr. Steiner Lajos biz. tag

Dr. Sass István biz. tag.
Gerenday Lajos bizotts. tag.
Totth Ödön.

Perczel Dezső alispán, biz. elnök.
Dr. Szigeth Gábor bizottsági tag.
Eötvös K. Lajos biz. jegyző
Fejös Károly.

(Alól apró betűkkel odaszorította a nevét az emlékirat leírója is a következőképen):

Szekszárd, 1881. szeptember Cziráky Gusztáv.

Hátlapján pedig ez áll:

Ezen ház tulajdonosa

Dicenty Gyula
Geiger Paulina
Dicenty Géza
Dicenty László.

Alól alig olvasható, apró betűkkel ráírta nevét

Sass József is, Sass István testvére.

Az érdekes okmányt, kibővítve a ház renoválására vonatkozó adatokkal a *Dicenty* család a ház elkészülte után ismét visszahelyezi az emléktábla mellé.

CSARNOK.

Házi különös orvosságok 1768-ból.

(Folyt. és vége.)

Talpfejéről. Friss káposzta levelet köss reá, igen jó. Vagy: a dohányt borban timsóval főzd meg, s éjszakára kösd rá. Jó egy fazék vizet forralni egy marok sőt és két vagy három marok hamut belé vetni; estve s reggel dézsába töltvén vagy két hétig abban áztatni; a testből akármely nyavalyát levon.

Alljon itt e könyvből néhány vers, mely a boritalról szól.

Az édes és fehér bor.

Az édes és fehér borok táplálóbbak
Testedet tartani, higgyed azok jobbak.
Tagjaid az ilytől lesznek zömök jobbak,
Erőd ezzel épül, s inaid gyorsabbak.

Piros bor.

Ha piros bort iszol felettébb s gyakorta
Gyomorpuhadás lesz annak az ártalma.

is, míg az engedményesek más megoldást nem is tartanak megvalósíthatónak. Mielőtt már most a tanács is állást foglalna, hogy a közgyűlésnek minden tekintetben megnyugtató fölvilágosítást adhasson, fölkérte Duka Achilles műszaki tanácsost és Szommer Gyula felügyelőt, a máv. osztálymérnökség pécsi főnökét, tekintsék meg Rauch János városi főmérnök társaságában sürgősen a tracet, nem lehetne-e azt megrövidíteni, vizsgálják egyuttal felül az ideiglenes költségelőirányzatot és tegyenek erről sürgősen jelentést a tanácsnak, mely szükség esetén rendkívüli közgyűlés egybehívása végett tesz majd előterjesztést a főispánnak.

Apróságok.

Okmány Garay János szülőházában.

Garay János szülőházának bontása közben az ott elhelyezett emléktábla alatt érdekes okmányra akadtak. A czinkpléhből készült tokba helyezett okirat teljes épségben megmaradt s egyáltalán nem látszik rajta, hogy már 24 esztendeje van befalazva. A vastag kutyabőrön szép kaligrafikus betűkkel a következő sorok olvashatók:

Sőt ha tisztá volt is torkodnak az hangja,
Rekedést ad néked, mert szód megzavarja.

A felettébb való borital.

Estvéli borital ha fájtatja fejed,
S rosszul vagyon attól mind az egész tested,
Ez légyen orvosság néked, attól higgyed
Reggel ismét azzal áztassad a béled.

A bor és vizitalról.

A vizital igen árt az étel közben,
Gyomrot meghidegit, s nem emészthet könnyen,
Igyanak bort azért inkább az emberek,
A több állatoknak jók lesznek a vizek.
Vagy mikor folyam nincs, éltessek kulfetek,
Nem jó, hogy csak vízzel éljenek emberek.

Fü, fa megindul.

Künn a határban mozdul az élet, itt szánt, amott boronál a magyar; felesége pedig kapál, ha ugyan nem henyél otthon a szomszédasszonyánál, szövégetvén a mendemondák czifra szálaít. Egyébként ezt kapálás közben is meg lehet tenni s mikor a krumplit, kukoriczát meg a babot ültetgetik, képzeletük kikölt egyet-mást, a mi sem nem bab, sem nem kukoricza.

Künn a határ inkább szürke még, mint zöld. Itt-ott egy csik, egy tábla tavaszi zöldje erősen kirí a nagy szürkeségből. A fü már láthatóan megindult, de a fa még

nem; legalább nem annyira, hogy látni lehetne. A bodzalevél kibujt, a fűzek is megindultak, de a legtöbb bokor és törzs koronája még csupasz, lombtalan s ha a szél meg rázza a gallyakat, zörögve verődnek össze. Nemsokára susogni fog a lomb, de csak nemsokára. Most még csak mozdul a természet.

A nap nem igen erőlteti meg magát. Sütt-sütt, de ha valamelyik szürke felhő ráterül s fujdogál a szellő, a mely még egy cseppet sem lágy, megborzong az ember háta s összecsobb gombolja kabátját. Az ég kékje sem olyan kék még, a miben igazán gyönyörködni lehet; sok rajta a szürke felhő, mint a földön a csupasz terület. De azért a pacsirta már fújja dalát a magasban; igen magasan lehet, mert a szem nem éri be; csak akkor tűnik elő a növekedő pont, mikor lecsap arra a helyre, a hol nemsokára megfészkel.

Lenn a fogolykakas büszkén düllesztí mellét tyukja mellett s figyelve hallgat a zajra; ha közelednék a veszedelem, csörrent egyet a szerelmes tyuknak s mindketten meglapulnak a hant mellett. Nincs az az emberi szem, a melyik észre venné. Ha elmulik a baj, a kakas megint kidüllesztí mellét és szerelmesen beszélget párjához, a mit ez még szerelmesebben hallgat. Tollaikat kéjelegve borzogatják s mikor a nap elbujik, ők is tovább lépnek a szürke hantok között.

A gyáva nyul már élvezi a családi örömeiket; a kicsinyek akkorára nőttek, hogy lassan maguk is eltengődnek s ők maguk is szaporít ni fogják nemsokára a nyulnemzetséget, mely őszi időben ismét megfogyatkozik, de sohasem annyira, hogy egészen kipusztuljon.

A ragadozók, a szarka, a varju megépítették fészkeiket, vagy legalább is folyik a munka s esetleg nagypénteken moshatja a holló a fiát. Minden szárnyas párosával jár már ilyenkor, példát mutatóan az embernek, ha ugyan van olyan, a melyik nem kedveli a páros életet.

De idebenn, a városban is látszik, hogy fű-fa megindult. A csalóka napfény elővarázsolja a világos felöltöket, a virágos kalapokat, meg a napernyőket. Az emberek is mintha üdőbbek volnának, mintha kitörtültek volna szemeikből a farsang mámorát s az atropin-fény helyett a természetes tűz és ragyogás lobog a szemekből. Az arcz kipirul, az ajkakon édes mosoly mutatkozik. A tavasz lehelete megpezsdi a télen megsűrűsödött vért, a mely erősen lüktet az erekben.

Itt a tavasz. Fű-fa megindul s a sarkokon árulják az ibolyát a piszkos gyerekek, az ablakokba kirakják a primulát, a jáczintot, s mögöttük csintalan szemek kacsinának a szentes utcákra, a melyek sohasem változnak akár a tél, akár a nyár köszönt be.

A szőlősgazda vidáman ballag a hegyre, s talán nem is annyira a tavasznak örül, mint a gyümölcseshozó őznek, mikor majd hordókba szűri a drága nedvet, ha ugyan a jég vagy a fagy meg nem zavarja számításait. De talán mégsem. A szőlősgazdát is ellepi a költészet varázsa, s egy-egy pillanatra nem gondol a borkereskedőkre, a kik amugy sem akarnak jelentkezni. A hegyen pedig hangzik a dal, a nóta, mintha szüret volna, mert a munkást is megindítja a fű-fa zsendülése. Érzéséről alig tudna beszámolni, de a kellemes, bizsergető érzés megvan, szívét átjárja, és gyorsabb dobogásba hozza a természet fakadása.

És az ifjú leány, a ki ledobja meleg prémjét, és felöltőjét, fölteszi szép fejére ibolyás kalapját, szinte leböven lép, s ifjú ságának minden bája kitetszik arculatján. Az igazi tavasz, az ingerlő és boldogító igazi tavasz, az igazi tavasznak legszebb virága, sóhajt az ifjú legény, a ki utána tekint, s majd elnyeli szemével még akkor is, mikor a leánykából alig látszik más, mint rikitő napernyője. És sóhajt a leányka, de sóhajtát a szellő nem viszi a legény felé, a ki tétova tekint a járkálók közé, aztán szomorúan hazá tér ideg legénylakására. Előveszi a tollat, mert érzi, hogy neki verset kell írni „Hozzá”. Am nem jön a rím, de megnő a kín, s a vers csak nem tud elkészülni. De a leányka vár és vár; nem okvetlenül kell neki a vers, a prózával is

megelégszik, csak egy kis költészet legyen benne. S hogyné volna költészet a tavaszban...

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A mágnás-czim a magyarban.

A név elé vagy utána irassék-e a herczeg, gróf, báró? E kérdésben nemcsak a közönség felfogása ingadozó, hanem tudós körökben is sokat vitáznak, hogy melyik a helyesebb. Legutóbb Szily Kálmán vetette föl a kérdést a „Magyar Nyelv” című nyelvészeti folyóiratban, s egy értekezést közöl, a melynek alapján jóformán tisztázva van a dolog: t. i. a mágnás-czim a név elé irandó. És ez a helyes. Mert ha a címeket a név elé írjuk, akkor nem találkozunk olyan képtelenségekkel, mint a melyeknek az irodalomban, kiváltképpen az ujságirodalomban fordulnak elő. Csak egy példát említünk, azt, mikor az illető címeket a nők nevei után írják; pl.: „Eszterházy Miklósné herczegné, elnöknő megnyitotta az ülést...” Valóban a kérdés eldöntésénél nem csupán a régi- és népi nyelv használatát kell tekintetbe venni, hanem a jóízűséget, a jóhangzást, a mi nem sérti az ember fülét. Egyébként Szily Kálmán értekezése a régi- és népi nyelvvel is bebizonyítja, hogy helyesebb a címeket a név elé írni.

Az értekezés lényege körülbelül a következő:

Mai irodalmunkban, különösen hírlapjainkban a főrangú családnevek írására nézve két különböző szokás tapasztalható. Vannak, a kik a mágnás-czim a név elé írják (Gróf Apponyi Albert); vannak megint mások, a kik a címet a név után írják (Apponyi Albert gróf).

Melyik tehát a jobb?

A multat illetőleg Szily körlevelet intézett történetíró és genealogus ismerőseihez azt kérdezve, hogy régi iratokban melyik írásmód volt szokásban, s előfordul-e mind a kettő. Igen sok történetíró választott a kérdésre, s a válaszok szerint a címeket leginkább a név elé írták.

A herczegi címre vonatkozólag a történelmi források azt bizonyítják, hogy a Habsburg ház trónrajutásáig a herczeg szó a név után iratott, de ez a cím nem pusztán címet jelentett, hanem hivatalos állás volt, a melylyel kötelességek jártak. A Habsburg-ház trónrajutásával a magyar herczegek címét a név elé írják, vagyis mikor pusztán címről van szó, a név elé kerül.

Ugyanígy van a dolog a gróf és báró címekkel is. Sok ezer adat áll Szily rendelkezésére a grófi cím hovairását illetőleg, a melynek — alig 3—4 esetet kivéve mind azt bizonyítják, hogy a XVII. századtól kezdve a gróf mindig a vezetéknev előtt áll, sőt igen gyakran még a praedicatumot is megelőzi.

Több, mint 300 éves gyakorlat és nyelvhasználat a mágnás-czim mindig a név elé tette, és egyes különös eseteket kivéve, soha utána.

A mostani nyelvhasználatról is meg akart Szily győződni, s több megbízható emberhez kérdést intézett, vajjon hogyan használnák a mágnás-czimet.

A válaszok némileg eltérőek, de meg lehet állapítani, hogy a magyar nép nagy többsége valahányszor az egész nevet említi, a név elé teszi a mágnás-czimet, s ettől csak abban az esetben tér el, ha éppen a keresztnevet különösen hangsúlyozni akarja (pl. „Az öreg Eszterházy Miklós gróf idejében.”)

Szily szerint a czélszerűség is azt kívánja, hogy a cím a név elé irassék, mert ha a mágnás-czim a név után iratik, vesszöt kellene tenni a név és a cím közé (pl. Tisza István, gróf.) De más furcsaságok is következnek a mágnás-czim hátravetéséből. Fölhozza erre a következő példákat: Báró Bánffy-család, Gróf Battyányi Lajos-tér, Gróf Haller-utca stb. A cím hátravetésével igen tucsan hangzanak: Bánffy báró család, Battyányi Lajos gróf tér, Haller gróf utca. De legfurcsább a mágnásasszonyok divatos cím-

zése pl. Dr. gróf Kuun Gézáné helyett Kuun Gézáné doktorné grófné.

Tehát Szily, s vele minden helyesen gondolkozó ember arra a végeredményre jut, hogy a mágnás-czim a név elé irandó. „A mágnás-czim előretétele nemcsak a háromszáz éves gyakorlatnak, hanem nyelvünk szellemének is teljesen megfelel és nemcsak szabatosabb, hanem czélszerűbb is, mert nem vezet oly lehetlenségekre, mint a mágnás-czim hátravetése.”

A lovagi címre vonatkozólag az a megjegyzése, hogy ha a lovagi cím csak valami rendjel-adományozáson alapszik, s nem száll át a gyermekekre, a név után irandó; ha pedig átörökölendő cím, mint Ausztriában, akkor ez is a név elé kerül.

A doktori címet illetőleg azt mondja, hogy nem szabad összekeverni a mágnás-czimekkel, s itt is, ha tisztán címről és nem orvos-doktori foglalkozásról van szó, a doktor inkább a név elé irandó; pl. Dr. Steiner Lajos és nem Steiner Lajos dr., viszont a Komáromy doktor egészen jól hangzik, mert említésekor az orvosra és nem a címre gondolunk. (dr.)

„Protestans Pap.” Lagler Sándor kölesdi ev. pap és Kálmán Dezső kölesdi ev. ref. pap „Protestans Pap” című lapjának február havi, 2-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Az én pályám. (Vers, írta: Nagy Vincze.) Csokonai Vitéz Mihály emlékezete. (Írta: Kálmán Dezső.) A Pilátus feleségének álma. (Spurgeon H. C. után Csulak Zsigmondtól.) Mint Pilátus, mi is bünök vagyunk a Megváltó halálra ítéelésében. (Spurgeon H. C. után Csulak Zsigmondtól.) Pap választás. Halálozás. Az élénken szerkesztett szakközlöny előfizetési ára egész évre 8 korona, mely a szerkesztőkhöz Kölesdre (Tolnavármegye) küldendő.

Egyletek és társulatok

Tolnavármegye muzeum egyesületének közgyűlése.

Tolnavármegye muzeumejegyesülete szerdán tartotta Döry Pál alelnök elnöklésével rendes közgyűlést, melyre azonban a tagok nagyon csekély számban jelentek meg. A közgyűlés lefolyása a következő volt: Döry Pál alelnök üdvözlővén a megjelenteket a közgyűlést megnyitotta. Az egyesület titkára felolvasta az 1904. évi egyesületi működésről szóló jelentést, mellyel kapcsolatosan elhatározták, hogy tagok gyűjtése végett az egyesületi titkár aláírási ívet bocsáthat ki, s az ívet aláírt tagok névsorát a gyűjtés befejezése után összehívandó választmányi ülésen mutassa be, hogy a jelentkezők az egyesületbe felvétessenek. Az egyesületi pénztáros és számvizsgáló bizottság jelentését, melyszerint múlt évi bevétel volt 835 K. 46 fillér, kiadás: 611 K. 11 fillér, egyesületi vagyon készpénzben és takaréktári betétben 1316 K. 74 f., tagdíj hátralékban 1090 K. — f. elfogadták. Wosinsky Mór muzeum igazgató és egyesületi alelnök előterjesztette, hogy az egyesület alapszabályának értelmében ismeretterjesztő előadásokat eddig nem lehetett rendezni, mert a muzeum nagy terme butorozatlan volt; de a megfelelő butorzatot az 1905. évi államsegéllyel sikerül majd beszerezni s ezzel ezen a nagy hiányon segítve lesz. Ami pedig az előadások sikeres rendezését illeti, szükségesnek véli, hogy egy jó, használható vetítógép (szkioptikon) teljes felszereléssel együtt szereztessék be; erre nézve költségvetést is bemutat, mely szerint egy ilyen használható jó gép, felszereléssel együtt mintegy 1000 koronába kerül. A hozzá való villanyvilágítás bevezetése és egy négy karu csillár ára körülbelül 140 korona. Ez utóbbinak fedezésére nézve előadja, hogy mivel a vármegye ház helyiségeibe a villanyvilágítás be fog vezetetni s mivel a muzeumépület is a vármegye tulajdona, reménye van, hogy az itt szükséges villanyvilágításnak kérdése a vár-

megyeházba való bevezetéssel együtt megoldható lesz. Ami pedig a szkioptikon beszerzését illeti, az egyesületnek körülbelül 1400 korona felhasználható vagyona van, melyből az évi rendes kiadások fedezésére 400 koronát számítva, a fennmaradó 1000 korona összeget a vetítő gép beszerzésére lehet fordítani; kéri a közgyűlést, hogy ebben a tekintetben határozni sziveskedjék. A közgyűlés az indítvány alakjában tett előterjesztést elfogadta olyképen, hogy az 1905. évi költségelirányzatot a rendes kiadásokra nézve 400 koronában megállapította, a szkioptikon és felszerelésének beszerzésére 1000 koronát megszavazott. A villanyvilágítás bevezetésére pedig Döry Pál elnök indítványára elhatározta, hogy ebben a tekintetben a muzeum bizottság tegyen előterjesztést, illetve intézzen kérvényt a vármegye törvényhatóságához. Ugyanezen ügyvel kapcsolatosan Wosinsky Mór egyesületi alelnök előterjesztette, hogy az előadások rendezését olyanképp véli megoldandónak, hogy minden hónapban négy előadás tartassék ugyanazon felolvasással és pedig az első héten az egyesületi tagok részére, második héten az egyesület körén kívül álló iparos és közpolgárok részére, harmadik héten a tanítézek felnőtt tanulóinak és negyedik héten a leányiskola nagyobb növendékeinek úgy, hogy egy éven át 12 előadást élvezhetne a közönség minden rétege ingyen mivel ezen előadásokat egy vagy két estén nem végezheti mert sok munkával jár, kéri a közgyűlést, hogy egy felolvasást rendező bizottságot alakítani sziveskedjék, mely bizottságnak az is feladata lenne, hogy tagjai az előadásokon felváltva tényleg működjenek is.

Többeknek olyan értelmű felszólalása után, hogy az előadásokon személyenként 20 fillér belépő-díj szedessék, a világitási és fényképlemez beszerzési költségek fedezésére, elhatározta a közgyűlés, hogy Wosinsky Mór elnökle alatt az egyesület kebeléből egy bizottságot szervez, melynek tagjaiul: Bodnár István, dr. Fent Ferencz, Ferdinand János, Horváth Ignác, Hangh Béla, Krammer János, Kovách Aladár, Rác József, Wigand János urak felkérendők lesznek s a bizottság magát, a később belépő és szakértő tagokból kiegészítheti. A belépő díjakra nézve pedig úgy határozott a közgyűlés, hogy a bizottság elnökére bizza annak meghatározását, vajjon szedendő legyen-e az s mikor és az egyesületi tagoktól is? 4. Ezek után a tisztikar és választmány újja alakítván közfelkiáltással megválasztattak: elnökké: gróf Széchenyi Sándor, alelnökké: Döry Pál és Wosinsky Mór, titkár lett: Kovách Aladár, pénztáros: Ferdinand János, ügyész: dr. Haidekker Béla, számvizsgálók: Bodnár István, Krautsack József és Holub János. Választmányi tagok: Adler N. János, Ágoston István, Bartal Béla, Boda Vilmos, Borzák Endre, Csapó Vilmos, Daróczy Zoltán, ifj. Eötvös Károly, dr. Fent Ferencz, Fink Kálmán, dr. Hangh Ignác, Hanzély János, Hangh Béla, dr. Hirling Ádám, Jészenszky Andor, dr. Krammerer Ernő, Kovács S. Endre, Krammer János, Kurz Vilmos, dr. Leopold Kornél, Örfly Lajos, dr. Selcz József, gróf Széchenyi Domokos, Sztankovánszky János, Simontsits Elemér, Tihanyi Domokos, Totth Ödön, Wigand János.

A szekszárdi róm. kath. olvasóköri körben e hó 25-én gyümölcsoltó b. asszony napján Szabó Géza olvasóköri alelnök előadást rendezett, melyen a »Magyarországi Szent Erzsébet« című vallásos színművet adták elő igen sikerült előadással. Az olvasóköri nagytermét felnőttek és fiatalok teljesen megtöltötték. — A szereplők közül kiváltak: Grósz Klára, Pekari Erzsébet, Steiner Juliska, Vesztergombi Teréz, Bauman Valéria, ifj. Ujj János és Marton István.

— **Felolvasás a róm. kath. olvasóköri körben.** Ápril 2-án lesz az utolsó előtti felolvasás, melynek tárgysorozata ez: 1. Krisztus könyvei, Hortobágyi J.-től, szavalja: Tokai Juliska. 2. Áve Mária, Markos Gy.-től, szavalja: Stier Mariska. 3. Harangszó kondul. Sántha K.-tól, szavalja: Simon Anuska. 4. A kassai vértanúk. Irta és felol-

vassa: Mosgai Sándor segédlelkész. 5. Üdvözlég Mária! Lévy M.-tól, szavalja: Szabó Juliska. 6. A második asszony, Győry V.-tól, szavalja: Grósz Rózika. 7. Fülemlé. Arany J.-től, szavalja: Marton István. Jövő vasárnap, április 9-én lesz az utolsó nagybőjti felolvasás, melyen a szavaltokon kívül Kálmán Károly tanító ily című, legközelebb megjelenendő munkáját olvassa fel: »Bort igyunk-e vagy pálinkát?« A felolvasások kezdete délután pont 5 órakor lesz. Belépődíj nincs.

Rabsegélyző-egylet ülése. A szekszárdi rabsegélyző-egylet múlt hó 28-án tartotta évi ülését Dr. Selcz József törvényszéki elnök elnöklétével. Az ülésen elhatározták, hogy a rabtanítási órákat heti 6 órára emelik fel, s az igazságügyminisztertől az eddigi 600 kor. államsegélynek 800 koronára való felemelését kéri.

TANÜGYI HIREK.

A bítai róm. kath. V-ik tanítói fizetés. kiegészítésére, míg az egyházközség 6000 kor. kölcsönét ki nem fizeti, a vallás- és közoktatásügyi miniszter tíz éven át évi 700 kor. államsegélyt utaványozott; a kölcsön vissza fizetése után az egyház a tanítófizetésének felét tartozik fedezni.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

A szekszárdi kir. törvényszék büntető osztályánál főtárgyalásra kitzított bűntügyek 1905. év április hó 4-én Kersák István és társai ellen súlyos testi sértés miatt. Hegedüs István ellen hiv. hatalommal való visszaélés miatt. 1905. év április hó 6-án Müller Ferencz ellen csalárd bukás miatt, Turos György ellen hatóság elleni erőszak miatt, Müller Dániel és társa ellen okirat-hamisítás miatt, Horváth M. János ellen súlyos testi sértés miatt Szijártó Gyuláné ellen lopás miatt.

G A Z D A S Á G.

A baranyamegyei gazdák vetőmag értékesítő szövetkezete. Ujabbán német utazók özönlik el az országot, kik a megszorult kisgazdáknak, külföldi, jobbára csiraképtelen vetőmagot árulnak drága pénzen. Most egy pécsi kereskedő 5 kor. névértékű részvényekkel szövetkezetet akar létrehozni, amely szövetkezet a magvakat oly képen szolgáltatná ki a tavaszi vetés előtt, hogy a rászorult szövetkezeti tag az árát csak összel tartozik megtéríteni nagyobb ráfizetés nélkül. Így akarja Baranyából kiszorítani a külföldi vetőmagot, a melyre sem ott, sem seholl nincs szükség egész Magyarországon.

Ingyenes vesszőkiosztás. A tolnavármegyei szegénysorsu szőlőgazdák között való kiosztásra mérsékelt áron engedélyezett 300,000 drb. sima Rip. Portalis és 100,000 drb. sima Rup. Monticola vessző ápr. hó első felében fog kiosztatni.

Haltenyésztés. Trautman János varasádi lakos molnár a malomárokban levő víz felhasználásával halikra-keltezettő tavakat szándékozik létesíteni. A kulturmérnöki hivatal, mivel mások érdekét nem veszélyeztetik és könnyen létesíthetők, az engedélyezést javasolta.

A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete e héten tartotta közgyűlését Zselénszki Róbert gróf elnöklésével, Zselénszki gróf megnyitó beszédében körvonalozta a lefolyt esztendőben a magyar szőlőművelésre legfontosabb eseményeket s főleg arra a sikerre mutatott rá, mely az olasz szerződés megkötésében nyilvánult. Sürgeti egy új műbortörvény megalkotását, majd sajnálatát fejezi ki, hogy az országos központi pinczeszövetkezet még a mai napig sem tudott a kedvezőtlen politikai viszonyok folytán megalakulni. Ezután Drucker Jenő

dr. igazgató az igazgató-választmány jelentését, a zárószámadásokat s a jövő évi költségvetést terjesztette elő. A közgyűlés valamennyit jóváhagyólag tudomásul vette.

A szekszárdi szénkéneg raktár vizsgálata. A földművelésügyi m. kir. miniszter megbízásából Tóth Károly és Máthás Kálmán múlt hó 30-án vizsgálták meg a vármegyei szénkéneg raktárt. Sokáig azonban nem kellett leltározniok, mivel a szénkéneg raktár teljesen tres, a tavaszi munkához úgy széthordták a rengeteg mennyiségű szénkéneg.

Tenyészbika jutalmazás. Az Országos Gazd. Egyesület budapesti tenyész állatvásárlásán a földművelési miniszterium 1000 koronás nagy díjat az özv. Döry Vilmosné felsőleperdi gazdaságából kiállított szimenthali tenyészbika nyerte el. Az üsződíjazásnál pedig szintén az I. és II. osztályú díjakat nyerte a kitünően vezetett gazdaság.

Vessző kiosztás. Az állami szőlőtelepen, Hayt Ferencz szől. és borászati gyárnok e héten osztotta ki az amerikai szőlővesszőt. Az oda robogó kocsik egy egész kis vásári forgalmat csináltak, mert ilyen nagy talán még nem is igen volt a vesszőkereslet. Kiosztásra került rip. portalis 1,294,440 drb sima, rup. monticola 293,776 drb sima vessző. Sokan nagy zugolódás közt távoztak, mert kitünt, hogy kivált a gyökeres vessző egyáltalán nem fedezte a szükségletet. Annyi bizonyos, hogy a földművelésügyi kormány nem alkalmas időt választott az állami szőlőtelep beszüntetésére, mert a szőlőtelepítés úgy látszik igazán még csak ezután indul meg.

Tenyész-állat szemle. A Tolnamegyei Gazd. Egyesület tavaszi tenyész-állat szemléjét április 5-én kezdi Kétyen és 11-én végzi be özv. Döry Vilmosné gazdaságában.

Az eszéki cukorgyár létesítése. Az eszéki cukorgyár létesítéséhez megkivánt 3000 hold czukorrépatérlet immár teljesen jegyezve van és mint a Pécsi Napló írja, a nagybirtokosok igen szépen jegyeztek részvényeket is. Baranya vármegyéből igen szépen jelentkeztek a répát termelni akaró nagybirtokosok. A Frigyes főherczeg tulajdonát képező *bellői birtok* egymagában 500 hold területet fog az eszéki cukorgyár részére répával beültetni.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*.

Szemétdombok. Szekszárdot nem lehet mondani tiszta városnak, sőt . . . Furcsa képet alkothat rólunk azonban az idegen, ha a vasuti *sétauton* jöve, mindjárt a legelső utcára tekint. Ott ugyanis az a szokás, hogy a szemetet az utcára hordják ki majdnem minden házból, így már is csinos kisombokok keletkeztek ott sorjában. — Várják talán az új rendőrkapitány megérkezését?

* E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a Szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Okleveles szülésznő,

aki hosszabb ideig a budapesti klinika szülészeti osztályán működött, kitünő bizonyítványokkal rendelkezik — ajánlja szolgálatait.

Czim: **Horváth Mari** okleveles szülésznő Szekszárd, Molnár-utca 51. szám (özv. Barakovits Ferencznénél.)

Eladó földek

Tolnanémedi községben szabad kézből eladó egytagban levő

92 hold föld;

Görbő községben pedig 64 hold elsőrendű

szőlőbirtok

épületekkel együtt.

Ügynökök kizárva. Felvilágosítást ad **Oravszky László** községi jegyző Tolnanémedi.

Malomtárgyak eladása.

Malmom átalakítása következtében a következő malomtárgyak eladók:

- I drb három-osztályozó szitáló szekrény selyemmel;**
- I drb három szellentyűs dara-tisztító (Ableiter);**
- I drb malomkő, sárospataki, alsó fekvő;**
- 2 drb vaskéreg-kőburkolat, 36" kövekhez;**
- I drb konkolyozó (Trieur) jutányos áron eladó.**

Fekete Mihály gözmalma
Szekszárdon.

EMÖDI BENŐ

uri szabó

Szekszárdon, Széchenyi-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét az újonnan bevásárolt **tavaszi** szöveteimre felhívni.

Főtörekvésem mindenkor oda irányult, hogy a n. é. vevőközönség legteljesebb megelégedését kiérdemljem, minélfogva a legszolidabb árak mellett a legpontosabb kiszolgálást biztosítom.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Emödi Benő uri szabó. 8-10

➔ Részlettörlesztésre is szállítok.

FISCHHOF JENŐ

műasztalos

Szekszárdon, Kossuth Lajos-u. 1023.

A modern követelményeknek teljesen megfelelő

műasztalos műhelyt

rendeztem be.

Külföldön éveken át a leghíresebb (többek közt a hajor királyi udvari) butorgyárakban szerzett tapasztalataim biztosítékot nyújtanak arra, hogy a **legkényesebb izlésnek is megfelelek.**

Elvállalom **lakások teljes berendezését, műbutorok** (intarzia berakással), **épület- és boltberendezések** készítését.

Felvilágosításokkal szívesen szolgálok.

FISCHHOF JENŐ műasztalos
Kossuth Lajos-utca 1023.

8-10

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap tulajdonát képező s Fehérmegye Aba község határában fekvő és a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben művelési ágak szerint részletesen felsorolt **I. Belsőbárándi 1843⁴⁷⁵₁₆₀₀ kat. hold.** **II. Külsőbárándi 1376¹²¹⁹₁₆₀₀ kat. hold** és a **III. Bolondvári 895¹¹⁴⁸₁₆₀₀ kat. holdas birtokok** 1905. évi november hó 1-től 1923. évi szeptember hó 30-ig, vagyis 17 év és 11 hónapra terjedő időre az alólírott miniszterium LX-ik ügyosztályában (Vadász-u. 33.) az **1905. év április hó 26-ik napján déli 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás** útján fognak haszonbérbe adatni, mely zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál érdeklődők jelen lehetnek.

Ajánlatok bérbirtokként, külön-külön tehetők, egy és ugyanazon ajánlattevő esetleg két vagy mind a három birtoktestre is tehet ajánlatot.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és a kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt írásbeli ajánlatok az alólírott miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál legfeljebb a versenytárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtandók be.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

A versenytárgyalásban részt venni óhajtok figyelmeztetnek, hogy ajánlataik csak akkor tárgyalatnak, ha ezek a kiszolgáltatót ajánlati minta szerint perrendszerileg két tanu előttemzésével aláírva magukban foglalják annak kijelentését, hogy az ajánlattevők a hirdetésben és az általuk is ismert feltételekben foglaltaknak magukat mindenben alávetik.

Bánatpénzül az **I. sz. belsőbárándi birtoknál 5500 korona, a II. sz. külsőbárándi birtoknál 4100 korona, a III. sz. bolondvári birtoknál 2700 korona** vagy készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, vagy pedig a pesti hazai Első Takarékpénztár betéti könyvecskéjében bármelyik állami (adóhivatali) vagy közalapítv. központi pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok sem fognak figyelembe véteini.

Oly egyének, kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén akik az uradalommal szemben hátralekos tartozásban vannak, vagy bármilyen czímen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál és a szekszárdi köz. kir. gazd. felügyelőségénél a hivatalos órák alatt díjtalanul fognak érdeklődők kérelmére kiszolgáltattani.

Budapesten, 1905 márczius hó 18-án.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Gyors, pontos, olcsó és ízletes kiszolgálás

BÁTER JÁNOS cégénél

NAGY PAPIRRAKTÁR
ÚJ BETŰK

LEGJÓBB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőket, hogy a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielégítést nyernek.

Legfelsőbb helyen engedélyezett

„DUNA“ biztosító társaság

Tüzkár épületeken (templomok, paloták, lak- és gazdasági épületek, tanyak), ingó tárgyakon (termények, marhák, áruraktárak, házi butorok).

Jégkár szőlő- és mindennemű mezei terményekre.

Betöréses lopás áruk, áruraktárak, házi butorok és egyéb ingókra.

Élet-biztosítások a legelőnyösebb feltételek mellett.

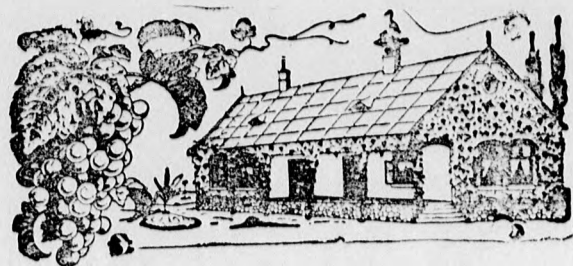
A díjak jutányosak és egy, aránylag csekély kiadás a feleket nagy veszteségek veszélyétől óvja meg. A társaság a kártérítéseket gyorsan állapítja meg és pontosan, megrovidítás nélkül fizeti ki.

A legfelsőbb helyen engedélyezett „Duna“ bizt. társaság 1867 óta áll fenn; 1902. év végéig együttesen több mint **százharminczhét millió koronát** fizetett ki készpénzben kártérítésekért és életbiztosításokért. Kezességi tőkéi: kétmillió korona alaptőke és a tartalék, összesen több mint huszonöt és félmillió korona, a biztosítottak előnyére jó értékekben van elhelyezve.

Alulírt főügynökség teljes készséggel ad bármely a biztosításra vonatkozó felvilágosítást.

1-3

Pirnitzer József és Fiai Szekszárd.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető ne volna, e-enkivül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb dísze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb-része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőoltványok is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olesó árban és »Delaware« sima, ültetéshez és ebből borminta.

Ermelleki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, Biharmegye. 5-10

Kereskedelmi és bizományi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65.

Szenzációs, teljes komplett remek ágy-készlet rumburgi vászonból és pedig 2 párna, 1 kaprice, 1 paplan-áthuzat, szegélyes divatos minta 4 forint 90 krajczár. — Ajour kidolgozás 6 frt 50 kr. Kézi slingelés 7 frt 50 kr.

Kelengye vászon valódi és legfinomabb, 30 rőfös, 6 frt 90 kr.

Különlegesség: Double-selyem imitáció paplan, felül és alul két színben remekül kidolgozva, mindkét oldalán használható, minden színben csak 6 frt 90 kr.

Menyasszonyi és csecsemő kelengyék már 7 frttől feljebb.

Remek 6 személyes kávé készlet, minden színben csak 95 kr., 1 frt 40 és 1 frt 90 kr.

Finom ajour 6 személyes kávé készlet, minden színben 2 frt 20, 2 frt 90 és 3 frt 45 kr.

Remek 6 személyes vászon damaszt-garnitúra csak 2 frt 10 kr., 2 frt 90 kr., 3 frt 40 és 3 frt 90 kr.

Szép mintázott vászon törülköző 6 db csak 1 frt 25, 1 frt 72, 1 frt 90 és 2 frt 10 kr.

30 rőfös csoda vászon csak 3 frt 65 kr.

30 rőfös vég bőrvászon csak 4 frt 15 kr.

30 rőfös vég irlandi vászon csak 4 frt 95 kr.

30 rőfös vég gyöngy vászon csak 5 frt 45 kr.

30 rőfös vég rumburgi vászon csak 5 frt 60 kr.

30 rőfös vég prima rumburgi vászon csak 6 frt 40 kr.

50 rőfös vég rumburgi vászon csak 10 frt 40 kr.

30 rőfös vég jó chifon csak 4 frt 65 kr.

30 rőfös vég R chifon csak 5 frt 40 kr.

30 rőfös vég RR chifon csak 6 frt 85 kr.

30 rőfös vég csikos kanavász csak 3 frt 25 kr.

30 rőfös vég csikos vagy koczkás prima kanavász csak 4 frt 55 kr.

30 rőfös vég speciális kanavász 5 frt 40 kr.

30 rőfös vég fehér csikos csinvat 6 frt 35 kr.

30 rőfös vég fehér virágos csinvat 7 frt 40 kr.

Varrás nélküli vászonlepedő 2 méter hosszú és 1 1/2 méter széles csak 92 kr.

Ugyanaz remek vászonból 1 frt 05 kr.

Remek női ing vászonból, kézi himzéssel 85 kr., 1 frt 15 és 1 frt 55 kr.

Remek női chifon ing schweizi himzéssel csak 1 frt 10, 1 frt 42 és 1 frt 74 kr.

Remek női háló corzeta, nagy választékban csak 98 kr., 1 frt 25 és 1 frt 56 kr.

Egyébként minden e szakmához tartozó legfinomabb árukkal is szolgálhatunk s tekintettel arra, hogy esakis direkte gyárat képviselünk, ugyanoly, aránylag mesés olesó árakban szállíthatjuk.

Pohártörők vászonból tuczatja 96 kr.

Vendéglősök, szálloda-tulajdonosok, kereskedőknek asztalterítékek, törülközők és takarók, stb. stb. árucikkekben szívesen szolgálunk speciális ajánlattal.

6-52

Meg nem felelő áru visszavételik!

Küldeményeik utánvét mellett!